

حمایت صریح وزیر جهاد کشاورزی از تولید داخل

قیمت شکر وارداتی نباید کمتر از شکر داخلی باشد

به میان فعالان صنعتی، بازرگانی و معدنی در اتاق بازرگانی رفت و بار دیگر از توازن تولید داخل و واردات برای تنظیم بازار سخن گفت. حجتی در این دیدار با صراحت اعلام کرد: در زمینه واردات شکر باید شرایط تعرفه گذاری گونه ای باشد که قیمت تمام شده شکر وارداتی کمتر از تولید داخل نباشد. وی اضافه کرد: با حمایت اتحادیه ها، تعاونی ها و بخش خصوصی تلاش می کنیم تا حضور دولت به حداقل برسد.

وزیر جهاد کشاورزی در محل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در نشست صمیمی با فعالان بخش خصوصی حاضر و از نزدیک با مشکلات بخش خصوصی آشنا شد. در این نشست، مقرر شد که مرکز اصلی مطالعات آب در محل اتاق تشکیل شود و از وزارت جهاد کشاورزی، مسؤلان و سایر دست اندرکاران برای حل بحران آب و استفاده بهینه از آن، نظرخواهی شود.

در صفحه ۲

مهندس محمود حجتی وزیر جهاد کشاورزی دولت یازدهم در ۷ ماه پس از روی کار آمدن در سال ۱۳۹۳ چندبار با صراحت از اینکه تولید داخل نباید قربانی واردات شود سخن گفته است. این وزیر جهاد کشاورزی که سابقه مدیریت مناسبی در این بخش دارد و اکنون با اجرایی شدن قانون انتزاع وظایف کشاورزی ابزار قانونی مناسبی نیز در اختیارش قرار گرفته به خوبی می تواند توازن خوبی در تنظیم بازار شکر و سایر محصولات ایجاد کند. وزیر جهاد کشاورزی در نیمه دوم بهمن ماه ۱۳۹۲

ضرورت نگاه تازه به مدیران میانی

بهمن دانایی

کارشناسان گروهی از کسانی هستند که با اتکا به تجربه، دانش و مهارت به دست آمده در طول زمان در یک یا چند حوزه محدود صاحب رأی و نظر شده اند. گروه کارشناسان از ستون های دیوان سالاری و اداره بهینه جامعه ها در سیاست، در فرهنگ، در امور اجتماعی و در اقتصاد به حساب می آیند. کارشناسان برای دانش، تجربه و رأی خویش ارزش قائل شده و عموماً تلاش دارند از جاده علم و تجربه دور نشوند. کارشناسان با این ویژگی ها به مسائل نگاه کرده و از حب و بغض های سیاسی خود را دور نگه می دارند. فعالیت های کارشناسانه البته می تواند در یک سازمان دولتی باشد و یا اینکه در سازمان ها و نهادهای غیردولتی متمرکز شود. کارشناسان ورزیده فعال در نهادهای غیردولتی این مزیت را دارند که کمتر از رؤسای ارشد دولت تبعیت محض دارند. نگاه کارشناسی مسائل و بحث ها را به سیاه سیاه یا سفید سفید تقسیم بندی نمی کند و تلاش می کند در بررسی یک پدیده همه ابعاد و جوانب را جستجو کرده و حکمی منطقی و مبتنی بر واقعیت ها ارائه کند. اما در مقابل نگاه کارشناسی، نگاه سیاستمداران و رفتار سیاسی مبتنی بر این نوع نگاه وجود دارد. نگاه سیاسی در بررسی هر پدیده ای ابتدا نفع و زیان نتایج بررسی را برای صاحب نگاه (سازمانی که او را استخدام کرده است) را در کانون توجه قرار می دهد. نگاه سیاسی به جای اینکه دانش، تجربه و واقعیت ها را در بررسی ها لحاظ کند، منافع سیاسی را در صدر می نشاند. این گونه است که نگاه کارشناسی با نگاه سیاسی به تعارض می رسند و در جاهایی یکدیگر را نمی پذیرند. در جامعه هایی که به هر دلیل نگاه کارشناسی مغلوب نگاه و رفتار سیاسی می شود همه امور سیاسی می شوند. متأسفانه جامعه ایرانی با این پدیده نه چندان مناسب مواجه است که در آن رفتار و خواست و نگاه سیاسی بر بررسی های کارشناسی استیلا پیدا کرده است. به این معنا که نگاه و رفتار کارشناسان همواره ذیل و در پله های پایین تر از نگاه سیاستمداران قرار می گیرد. این گونه شده است که برخی اوقات شهروندان به کنایه می گویند در این کشور بندکفش هم می تواند یک موضوع سیاسی باشد. درجه غلبه و چیرگی نگاه و رفتار سیاسی بر رفتار مبتنی بر کارشناسی و تجربه و مهارت البته به رویکرد و استراتژی دولت ها نیز بستگی دارد. دولت های نهم و دهم در مقایسه با دولت های قبل از خود و حتی در مقایسه با دولت فعلی، سیاسی تر بوده و هر پدیده ای را در چارچوب سیاست بررسی می کردند. دولت قبلی هر رویدادی را ابتدا در ترازوی سیاست توزین کرده و نفع و ضرر سیاسی آن را وزن می کرد و سپس درباره پیامدهای وقوع هر رویدادی متناسب به آن پدیده داور و تصمیم می گرفت.

در صفحه ۳

انتصابی خوشحال کننده

برخی چهره ها و شخصیت ها هستند که در جریان زمان پایداری نشان داده و از غلتیدن به این سوی و آن سوی اجتناب می کنند. این چهره ها ممکن است روزی در یک نهاد و سازمان و روز دیگری در سازمان و نهاد دیگری فعالیت کنند، اما اصالت خود را از دست نمی دهند. ایستادگی در پای عقاید از جمله ویژگی چنین مدیرانی است. حسن یونس سینکی بدون تردید از این دست مدیران ثابت قدم در عقاید و تصمیم ها و سیاست های اقتصادی است. این مدیر ارشد بازرگانی در دولت های هفتم و هشتم توانست بر وسوسه واردکنندگان کالاها و کشاورزی غلبه کرده و تاجایی که امکان و توانایی داشت سد راه ارزان کردن تولیدات داخلی با دامپینگ خارجی ها شد. سینکی اکنون با حکم محمود حجتی وزیر جهاد کشاورزی به قائم مقامی وزیر در امور بازرگانی منصوب شده است. وی که پیش از این دبیری ستاد تنظیم بازار را در یکی از کارگروه های اصلی ستادهای هدفمندی از معاون اجرایی رییس جمهور دریافت کرده است، می تواند با زوری اجرایی نیرومندی برای اجرای قانون تمرکز وظایف بخش کشاورزی در امور بازرگانی باشد. این انتصاب هوشمندانه وزیر جهاد کشاورزی می تواند برای تولیدکنندگان محصولات اساسی خوشحال کننده باشد.

انجمن صنعتی کارخانه های قند و شکر ایران

در صفحات دیگر

دست در دست هم، شکر وارد کردند

هیچ نگرانی از بابت کمبود شکر وجود ندارد

اقتصاد شکر در اوکراین

تعرفه جدید واردات شکر تعیین شود

متن کامل ابلاغیه سیاست های کلی «اقتصاد مقاومتی»

حمایت صریح وزیر جهاد کشاورزی از تولید داخل

قیمت شکر وارداتی نباید کمتر از شکر داخلی باشد

مرکبات، برنامه‌ای نداریم. وی درباره گندم اظهار داشت: باتوجه به ذخایر کشور، مجوزی که برای واردات به وزارت صنعت، معدن و تجارت داده شده، ۷,۲ میلیون تن بوده که به دلیل مشکلات موجود، تاکنون محقق نشده است، اما بخش عمده‌ای از محصول مورد نیاز گندم در حال ورود است.

حجتی درباره حمایت از بخش چای کشور گفت: ۱۶۰ میلیارد تومان برای حمایت از تولید چای، خرید برگ سبز، عملیات به‌زرایی و بهبود بخشیدن به چای تولیدی در نظر گرفته شده که امید می‌رود در سال آینده با کمترین نگرانی، بهترین تولید محقق شود. وی درباره استخدام مهندسان ناظر در وزارت جهاد کشاورزی افزود: مطابق اختیارات قانونگذار، مراحل آزمون و گزینش در سطح کشور در حال انجام است و برای استخدام در سال آینده به نظر می‌رسد که مشکلی وجود نداشته باشد.

حجتی خاطر نشان کرد: اگر اعتبارات مورد نیاز برای این منظور که بیشتر به صورت استانی است، تأمین شود، مشکلات پیش رو حل خواهد شد و امید می‌رود که باتوجه به سهمیه استان‌ها و همکاری استانداری، این موضوع به سرانجام برسد.

برای واردات نهاده، محدودیتی نداریم

وزیر جهاد کشاورزی ادامه داد: از لحاظ جنسیتی در بخش کشاورزی هیچ منع قانونی وجود ندارد، چرا که در بیشتر اماکن غیردولتی و مزارع کشاورزی و فعالیت‌های تولیدی، این کار توسط خانم‌ها انجام می‌شود. وی درباره واردات نهاده‌ها نیز تصریح کرد: طبق قانون، باتوجه به نیاز نهاده‌ها هیچ محدودیتی وجود ندارد و واردات نهاده‌های بخش کشاورزی نیز در انحصار هیچ‌کس نیست.

حجتی تصریح کرد: امید می‌رود حضور تشکل‌ها در سال‌های مختلف تولیدی افزایش یابد و حتی خود این قشر بتوانند نسبت به واردات اقدام کنند که در این راستا وزارت جهاد کشاورزی نیز کمک می‌کند تا برای تولید، ارزش افزوده ایجاد شود.

واردات، به ضرر تولید نیست

حجتی تأکید کرد: تولید مرغ و تخم‌مرغ باتوجه به ظرفیت‌های موجود کشور مناسب است و نیاز به واردات نیست و در برخی موارد، عرضه محصولات تولیدی در بازار صادراتی نیز جایگاه دارد.

وی اظهار داشت: در بخش گوشت قرمز تنها پنج درصد از نیاز کشور متکی به واردات است که واردات آن انجام می‌شود.

حجتی همچنین گفت: در زمینه واردات گوشت نیز هماهنگی‌های لازم انجام می‌شود تا قیمت آن به تولید داخل لطمه‌ای نزنند.

وی در ادامه افزود: تولیدکنندگان داخلی ۹۵ درصد تولید گوشت قرمز را انجام می‌دهند و باقی آن از طریق واردات تأمین خواهد شد. حجتی خاطر نشان کرد: در زمینه واردات سایر محصولات نیز روال به همین شکل انجام می‌شود.

قیمت شکر وارداتی نباید کمتر از تولید داخلی باشد

وزیر جهاد کشاورزی ادامه داد: در زمینه واردات شکر باید شرایط تعرفه‌گذاری به گونه‌ای باشد که قیمت تمام‌شده شرکت وارداتی کمتر از تولید داخل نباشد.

وی با اشاره به واردات روغن که بیش از ۹۰ درصد وابسته هستیم، تصریح کرد: تلاش می‌شود که با آنچه در داخل تولید می‌شود، این واردات هماهنگی داشته باشد.

حجتی یادآور شد: تمامی محصولات وارداتی به گونه‌ای تعرفه‌گذاری می‌شود که به تولید داخل لطمه‌ای نزنند.

برای واردات مرکبات برنامه‌ای نداریم

وزیر جهاد کشاورزی درباره نیاز به واردات مرکبات تأکید کرد: با گزارش‌های رسیده از مناطق مختلف کشور و مناطق آسیب‌دیده از بارش برف، مشخص شد که میزان ذخیره‌سازی پاستوریزه نیاز شب‌عید بوده و انبارهای مرکبات شمال کشور دارای ذخیره مناسبی است، بنابراین برای واردات

از صفحه اول

همچنین در این نشست، مشکلات کشاورزی در بخش‌های زیتون، نخود، خرما، صنایع غذایی و قیمت‌های تمام‌شده مورد بحث و بررسی قرار گرفته و علاوه بر آن مشکلات و مسائل پیش روی داروهای دامپزشکی، سم و کود، تولید نهاده‌های دامی و بذر، فرآوری محصولات کشاورزی، بازرسانی و ظرفیت‌های موجود در کشور تحت بررسی قرار گرفت.

وزیر جهاد کشاورزی در حاشیه این نشست در پاسخ به پرسش خبرنگاران درباره واردات و تعرفه‌ها و سیاست وزارتخانه در این باره گفت: واردات و وضع تعرفه‌ها از جمله وظایف وزارت جهاد کشاورزی است که تدبیر دولت بر آن است که اگر وارداتی انجام می‌شود، به شکلی باشد که به محصول داخلی آسیبی وارد نشده و تولیدکنندگان دچار ضرر و زیان نشوند.

محمود حجتی افزود: مطابق قانون برنامه پنجم توسعه نیز بدین ترتیب تعرفه‌ها به گونه‌ای وضع خواهد شد که اجحافی به مصرف‌کننده نیز وارد نشود.

وی کشاورزی را اقتصادی‌ترین بخش خصوصی در کشور برشمرد و خاطر نشان کرد: تلاش می‌کنیم که با حضور تعاونی‌ها، اتحادیه‌ها و بخش خصوصی بتوانیم حضور پشتیبانی‌کننده دولت را به حداقل برسانیم.

حجتی درباره هدفمندی یارانه‌ها نیز ادامه داد: پس از اصلاحیه‌ای که به مجلس ارائه شد و تبصره‌ای که در دولت به تصویب رسید، پیش‌بینی می‌شود که ۱۰ هزار میلیارد تومان از ارقامی که در تبصره مربوط به هدفمندی یارانه‌ها است، برای تولید و خدمات تولیدی اختصاص یابد که در این بخش، کشاورزی، صنعت، خدمات و حمل‌ونقل نیز در این ردیف قرار خواهد گرفت.

وی تصریح کرد: اگر هدفمندی یارانه‌ها در مرحله دوم اتفاق بیفتد، باتوجه به اولویت‌های بخش کشاورزی و تولیدی تسهیلات اختصاص‌یافته را در نظر خواهیم گرفت.

قانون انتزاع برای اجرا به وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ شد

قائم‌مقام وزیر جهاد کشاورزی در امور مجلس شورای اسلامی از ابلاغ قانون انتزاع (تمرکز وظایف بخش کشاورزی در وزارت جهاد) به وزارت جهاد کشاورزی برای اجرا خبر داد.

خلیل آقایی در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایرنا، افزود: براساس این ابلاغیه، وزارت جهاد کشاورزی از امروز می‌تواند تمام وظایف و اختیاراتی که براساس قانون انتزاع برعهده وزارت جهاد کشاورزی گذاشته شده را انجام دهد.

وی اظهار داشت: در این راستا از امروز شرکت پشتیبانی امور دام از وزارت صنعت، معدن و تجارت منفک و به وزارت جهاد کشاورزی بازگردانده خواهد شد.

وی ادامه داد: تنظیم بازار ایام نوروز محصولات کشاورزی برعهده وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت است. به گزارش ایرنا، طبق تصویب قانون انتزاع (تمرکز وظایف کشاورزی در وزارت جهاد) که در اسفند ۹۱ به تأیید شورای نگهبان رسید، سیاست‌های واردات و صادرات محصولات کشاورزی توسط وزارت جهاد کشاورزی مدیریت می‌شود.

براساس قانون، وظایف بخش کشاورزی تا پایان بهمن ماه سال جاری و در سه مرحله از وزارت صنعت، معدن و تجارت منفک و به وزارت جهاد کشاورزی واگذار شود.

طبق ماده ۴ قانون انتزاع و تصمیم‌گیری در کمیسیون کشاورزی مجلس قرار شد، در مرحله اول شرکت پشتیبانی امور دام برای تأمین نهاده‌های دام و طیور در مرحله دوم تنظیم بازار محصولات پروتئینی و لبنی در مرحله سوم صنایع تبدیلی و تکمیلی به وزارت جهاد کشاورزی ملحق شود.

همچنین طبق قانون مدیرعامل و اعضای هیأت‌مدیره بانک کشاورزی را وزیر جهاد کشاورزی پیشنهاد می‌دهد.

واردات کشاورزی اصولی‌تر انجام می‌شود

معاون وزیر جهاد کشاورزی گفت: با تجمیع بخشی از فعالیت‌های وزارت بازرگانی در وزارت جهاد کشاورزی، صادرات و واردات محصولات کشاورزی در سال جدید به صورت اصولی‌تر انجام می‌شود.

اسکندر زند با این تجمیع، در مدیریت مواد غذایی و کشاورزی وحدت فرماندهی صورت می‌گیرد و وضعیت بهتر از گذشته خواهد شد.

وی اظهار کرد: با این امر وزارت کشاورزی می‌داند چه زمان محصول وارد و چه زمان محصول صادر کند، و امیدواریم با این تغییر کشاورزان دچار مشکل و ضرر دهی نشوند.

زند، تولید مواد غذایی و حمایت از تولیدکننده را از وظایف جهاد کشاورزی دانست و افزود: امسال به دلیل وارد کردن بی‌موقع ذرت در هنگام برداشت محصول ذرت، کشاورزان دچار خسارت مالی فراوان شدند.

رئیس سازمان بسیج مهندسين کشاورزي:

واردات ۱۳ میلیارد دلاری محصولات کشاورزی تا پایان سال

رئیس سازمان بسیج مهندسين کشاورزي کشور از واردات ۱۳ میلیارد دلاری انواع محصولات کشاورزي به کشور تا پایان سال جاری خبر داد.

محمدرضا جهانسوز در همایش ملی تخصصی برنج در رشت گفت: جایگاه کشاورزي در اقتصاد کشور بر کسی پوشیده نیست و این بخش قوی‌ترین بحث‌ها را در دین اسلام دارد.

قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در کشور ۲۰ تا ۲۵ میلیون تن محصولات کشاورزي تولید می‌شد این در حالی است در حال حاضر تولیدات کشاورزي ایران به بیش از ۱۰۰ میلیون تن رسیده است اما هنوز وابستگی‌های ما به واردات انواع محصولات کشاورزي زیاد است.

در مواردی مانند تولید مرغ که فکر می‌کنیم خودکفا هستیم اینگونه نیست و هنوز برای تأمین نهاده‌های مرغداری‌ها به دیگر کشورها وابسته هستیم.

وی با بیان اینکه سال گذشته هشت میلیارد دلار واردات محصولات کشاورزي در ایران صورت گرفت و پیش‌بینی می‌شود میزان واردات کشاورزي در سال جاری به ۱۳ میلیارد دلار برسد، تصریح کرد: اگر به کشاورزي ایران به اندازه کافی توجه نشود روند نزولی خواهیم داشت.

جهانسوز با اشاره به اینکه توانمندی‌های انسانی در بخش کشاورزي بسیار مهم است، افزود: با توجه به آمار جمعیت ایران که شدیداً در حال سقوط است با پیش‌بینی‌هایی که صورت گرفته تا سال ۲۰۳۰ نرخ رشد جمعیت کشور به ۰/۹ درصد می‌رسد و نیروی انسانی در بخش کشاورزي نیز کاهش می‌یابد.

وی با اشاره به اینکه در زمینه گندم می‌توانیم سه برابر تولید فعلی تولید کنیم و این ظرفیت در پنبه چهار برابر و در سیب‌زمینی پنج برابر تولید فعلی است، تأکید کرد: کشاورزان خبره ثابت کرده‌اند که با همت و دانش می‌توان به راحتی این پتانسیل‌ها را بالقوه کرد.

وی با بیان اینکه در تولید محصولات باغی نیز ۱۸ برابر توان تولید فعلی را داریم، تصریح کرد: راه حل رسیدن به این ظرفیت ۱۸ برابری استفاده از کشاورزي علم محور است.

جهانسوز با بیان اینکه در سال حماسه سیاسی و اقتصادی شعار هر کشاورز یک حماسه را پیگیری می‌کنیم، گفت: به نظر من هر محصولی که بر اقتصاد کشور تأثیر می‌گذارد مانند زعفران و پسته استراتژیک است و باید تقویم زراعی برای محصولات کشاورزي مان تعریف کنیم.

او تأکید کرد: ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی و ایجاد کتابخانه از اقداماتی است که برای تحقق حمایت هرچه بیشتر بسیج از بخش کشاورزي می‌تواند مؤثر عمل کند.

به مدیران میانی

ضرورت نگاه تازه

نمی‌رسد باید حرفش را درباره تعرفه واردات شکر به کرسی بنشانند. در حالی که وزیر محترم جهاد کشاورزي با صراحت می‌گوید تعرفه واردات شکر باید به اندازه‌ای باشد که قیمت تمام‌شده شکر وارداتی کمتر از قیمت شکر داخلی نباشد، آیا نباید در این باره از تخصص و دانش و تجربه فعالان این صنعت استفاده شود؟ واقعیت این است که قیمت تمام‌شده شکر وارداتی فرآیندی خاص و مراحل گوناگونی را باید طی کند که شاید اشاره به آنها مفید باشد.

در صورتی که قیمت هر تن شکر FOB به دلار در زمان تعیین تعرفه X دلار باشد، این شکر تا رسیدن به دست مصرف‌کننده باید چند هزینه را نیز تحمل کند. هزینه حمل از کشور مبدأ، هزینه حمل شکر وارداتی از بندر ایرانی به کارخانه‌ها، دستمزدی که کارخانه‌ها برای تصفیه می‌گیرند، هزینه‌های ثبت سفارش، ترخیص، ضایعات و سرانجام سود واردکننده از جمله هزینه‌های مهمی هستند که بر قیمت شکر وارداتی FOB باید اضافه شوند.

اگر فردی با این مراحل و فرایند و هزینه‌های سربار دیگر آشنا نباشد و تنها با نگاه سیاسی به مسائل نگاه کند لابد ترجیح می‌دهد که هر جزء یادشده را در تعیین تعرفه

از صفحه اول به‌طور مثال این نگاه به‌طور اخص درباره پدیده ارزشمند شکر به‌طور کاملاً محسوس دیده شد. در سال ۱۳۸۴ بود که برخی از مدیران میانی مستقر در وزارت بازرگانی از کارخانه‌های تولید شکر درخواست شکر کردند تا به‌مناسبت نوروز در نمایشگاه‌های بهاره توزیع کنند. در حالی که کارخانه‌ها در حال تدارک بودند تا خواسته دولت برآمده شود آنها اقدام به اتهام‌زنی کرده و شایعه کردند که کارخانه‌ها می‌خواهند با دولت تعامل نکنند و... که به واردات ۲/۵ میلیون تنی شکر در سال ۱۳۸۵ منجر شد.

رویکرد دولت یازدهم به‌ویژه مسؤولان محترم وزارت جهاد کشاورزي با دولت‌های قبلی تفاوت دارد و این را همه تولیدکنندگان به‌خوبی می‌دانند. اما به‌نظر می‌رسد برخی افراد با استدلال‌های غیرواقعی قصد دارند دل مسؤولان وزارت جهاد کشاورزي را نسبت به بازار شکر و همچنین برخی از کالاهای اساسی خالی کرده و ذهن آنها را آشفته سازند.

آیا یک فردی که خارج از مجموعه تولیدکنندگان قند و شکر قرار دارد و هرگز تجربه و تخصص و اطلاعات و دلسوزی‌اش به‌پای مدیران باسابقه کارخانه‌های قند و شکر

قند پانیدفام گرفت

لوح تقدیر به پاس رعایت سلامت غذا

با توجه به بازدید و ممیزی صورت پذیرفته توسط کارشناسان محترم سازمان غذا و دارو (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) از کارخانه‌های تابعه، این شرکت در چهارمین جشنواره کیفیت و ایمنی مواد غذایی در مورخه ۷ بهمن ۱۳۹۲ مفتخر به دریافت تندیس و لوح سپاس شرکت برتر به نشانه توجه و رعایت جنبه‌های ایمنی و سلامت مواد غذایی در تولید محصولات و حرکت در مسیر شکوفایی سلامت مواد غذایی کشور شد.

* نشریه شکر این موفقیت را به مدیریت و کارکنان قند پانیدفام تبریک می‌گوید.

انتخاب سه کارگر نمونه در شرکت قند اصفهان

بیست و پنجمین جشنواره ملی استان به‌مناسبت گرامیداشت کارگران نمونه در محل اداره کل تعاون کار و امور اجتماعی استان اصفهان و با حضور استاندار و سایر مقامات و مدیران عامل واحدهای صنعتی و کارکنان مربوطه در تاریخ ۹۲/۱۱/۱۶ برگزار شد. در این مراسم سه نفر از کارکنان قند اصفهان به اسامی آقایان مهندس کامبیز بیگلری سرپرست اتوماسیون و آقای مهندس محمد عسکری سرپرست واحد برق و خانم مهندس سمیه اشرفیان مسؤول واحد ایمنی و بهداشت این شرکت که پس از طی سه مرحله ارزیابی گزینش شده بودند، موفق به دریافت تندیس و لوح تقدیر شدند. لازم به توضیح است که از بین ۸۵۰۰ واحد صنعتی در مجموع ۱۸۰ نفر به‌عنوان کارگر نمونه انتخاب شدند.

* نشریه شکر این موفقیت را به این عزیزان تبریک می‌گوید.

دست در دست هم، شکر وارد کردند

۵/۵ میلیارد دلار رسیده است که شرایط سخت ارزی سال‌های ۱۳۹۰ به بعد وضعیت را پیچیده کرده است. اختصاص یک میلیارد دلار شکر در سال ۱۳۹۱ به واردات شکر در بدترین سال ارزی چه معنایی دارد؟ واردات ۲۲۵ هزار تن شکر در بهمن‌ماه ۱۳۹۲ که از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰ بی سابقه بوده است نشان می‌دهد واردکنندگان شکر از قدرت چانه‌زنی بالایی برخوردار هستند. جدول‌ها و نمودار زیر درباره واردات شکر در سال‌های ۱۳۸۴ به این طرف است.

بانک مرکزی سرانه مصرف شکر به صورت مستقیم نزد خانواده‌های شهرنشین ایران کاهش یافته است، دلیل افزایش واردات شکر در سال ۱۳۹۲ نسبت به سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۸۹ معلوم نیست. در حالی که تولید شکر در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ کاهش یافته بود واردات نیز در آن دو سال نسبت به سال ۱۳۸۵ کاهش یافت و پس از آنکه تولید داخلی در سال‌های ۱۳۸۸ به بعد در مدار صعودی قرار گرفت واردات نیز افزایش یافت. ارزش واردات شکر در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۱ ماه ۱۳۹۲ به حدود

دولت و بخش خصوصی دست به دست هم داده و در شرایطی که تولید داخلی تکافوی مصرف کل کشور را حتی تا آبان ۱۳۹۲ می‌دهد، اقدام به واردات ۱۳۵۲ هزار تن شکر تا پایان بهمن‌ماه ۱۳۹۲ کردند. در ۱۱ ماه سپری شده سال ۱۳۹۲ واردات بخش خصوصی ۸۲۸ هزار تن و واردات بخش دولتی ۵۲۴ هزار تن شده است. ارزش واردات شکر در ۱۱ ماه امسال به ۷۲۳ میلیون دلار رسیده است که از ارزش واردات شکر در سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ بیشتر است. در حالی که مطابق آمارهای

مدیرعامل کشت و صنعت نیشکر دهخدا:

هیچ نگرانی از بابت کمبود شکر وجود ندارد

مدیرعامل شرکت کشت و صنعت نیشکر دهخدا گفت: هیچ نگرانی از بابت کمبود شکر وجود ندارد و به همین دلیل واردات شکر تا اطلاع ثانوی ممنوع شد. فریبز کریمی زنده در جمع خبرنگاران اظهار کرد: تمام کشورهای جهان به منظور حفظ و حراست از تولیدات داخلی به ویژه در بخش کشاورزی خود مبادرت به تعیین تعرفه مناسب می‌کنند تا ضمن ایجاد و حفظ اشتغال، رعایت تناوب زراعی، جلوگیری از برهم خوردن توازن قیمت محصولات کشاورزی و... از امنیت غذایی کافی برخوردار شوند. به عنوان مثال آنچه مستندات موجود نشان می‌دهد کشور ترکیه که شرایطی کم و بیش مشابه کشور ما دارد، برای حفظ تولید و مزایای بی‌شمار آن، تعرفه واردات شکر را بالغ بر ۱۳۵ درصد تعیین کرده است.

مدیرعامل کشت و صنعت نیشکر دهخدا خاطر نشان کرد: باتوجه به تعرفه پایین واردات شکر، سیل واردات این محصول می‌رفت که بازار شکر و تولیدکنندگان را به ورطه بحران بکشاند که مقامات جهادکشاورزی و دولت تدبیر و امید با چاره‌اندیشی و ورود به موقع و طرح تعرفه ۱۶ درصدی برای دو ماه پایانی سال و توقف هرگونه ثبت سفارش جدید، از افت غیرمنطقی قیمت شکر جلوگیری کردند.

مدیرعامل کشت و صنعت نیشکر دهخدا تصریح کرد: با وجود اینکه قیمت شکر از سوی دولت یک هزار و ۹۰۰ تومان تعیین شده بود اما تولیدکنندگان به دلیل حجم واردات انجام شده مجبور بودند شکر را با قیمت یک هزار و ۷۰۰ تا یک هزار و ۷۶۰ تومان بفروشند.

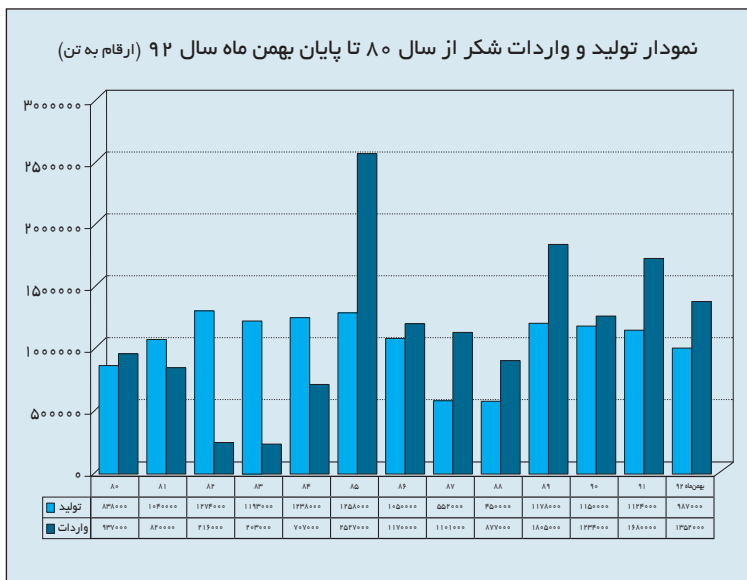
وی در این خصوص اضافه کرد: این امر موجب کاهش نقدینگی و مشکلاتی برای تولیدکنندگان می‌شد که با نظرات مثبت مقامات جهادکشاورزی و با درایت به موقع، مبنی بر ممانعت از ثبت سفارش ورود شکر تا اطلاع ثانوی به کشور از بحران در صنعت شکر کشور جلوگیری شد.

کریمی زنده عنوان کرد: با وجود فراهم بودن شکر کافی در کشور و ذخیره حدود یک میلیون و ۴۰۰ هزار تنی در سال ۹۳، بدون احتساب تولید سال ۹۳، هیچ نگرانی از بابت کمبود شکر وجود ندارد و به همین دلیل واردات شکر تا اطلاع ثانوی ممنوع شد.

وی با بیان اینکه با اضافه شدن تولید سال ۹۳ به این مقدار، موجودی شکر در وضع مطلوبی خواهد بود اذعان کرد: این امر می‌تواند فضای آرامی را فراهم کند تا دولت با وضع تعرفه منطقی علاوه بر صیانت از حقوق مصرف‌کننده به رونق تولید و توسعه این صنعت کمک کند.

به گزارش خبرگزاری فارس، کشت و صنعت نیشکر دهخدا یکی از واحدهای هفتگانه شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی است که در ۲۵ کیلومتری شمال اهواز واقع شده است.

ظرفیت تولید یکصد هزار تن شکر خام و ۱۷۵ هزار تن شکر سفید است، این کشت و صنعت رکوردهای کاشت ۲/۸ برابر استاندارد جهانی و همچنین راندمان تن در هکتار ۱۲۸ تن در واحد سطح را در سال‌های گذشته به دست آورده است.

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۱: آمار واردات شکر از سال ۱۳۸۰ تا پایان بهمن‌ماه سال ۱۳۹۲ به تفکیک واردات دولتی و خصوصی

سال	واردات خصوصی	واردات دولتی	جمع واردات
۱۳۸۰	۰	۹۳۷	۹۳۷
۱۳۸۱	۰	۸۲۰	۸۲۰
۱۳۸۲	۵۶	۱۶۰	۲۱۶
۱۳۸۳	۴۲	۱۶۱	۲۰۳
۱۳۸۴	۸۰	۶۲۷	۷۰۷
۱۳۸۵	۱۴۸۵	۱۰۴۲	۲۵۲۷
۱۳۸۶	۹۶۲	۲۰۸	۱۱۷۰
۱۳۸۷	۱۱۰۱	۰	۱۱۰۱
۱۳۸۸	۸۷۷	۰	۸۷۷
۱۳۸۹	۱۸۰۵	۰	۱۸۰۵
۱۳۹۰	۱۲۳۴	۰	۱۲۳۴
۱۳۹۱	۱۱۷۵	۵۰۵	۱۶۸۰
۱۳۹۲ (بهمن‌ماه)	۸۲۸	۵۲۴	۱۳۵۲

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۲: واردات شکر از سال ۸۴ تا پایان بهمن‌ماه سال ۹۲ به تفکیک شکر خام و سفید (ارقام به هزار تن)

سال	سفید	بها (دلار)	خام	بها (دلار)	جمع واردات	بها جمع واردات (دلار)
۱۳۸۴	۷۸	۲۰,۱۲۴,۰۰۰	۶۲۹	۱۷۷,۲۵۶,۰۰۰	۷۰۷	۱۹۷,۳۸۰,۰۰۰
۱۳۸۵	۶۳۷	۲۹۱,۲۷۱,۹۱۰	۱,۸۹۰	۷۲۶,۱۸۲,۵۵۹	۲,۵۲۷	۱,۰۱۷,۴۵۴,۴۶۹
۱۳۸۶	۳۴۸	۱۳۳,۳۰۹,۳۴۴	۸۲۲	۲۷۴,۴۶۱,۳۶۷	۱۱۷۰	۴۰۷,۷۷۰,۷۱۰
۱۳۸۷	۱۰۳	۳۷,۲۱۳,۳۳۲	۹۹۸	۲۸۷,۸۰۰,۰۱۳	۱۱۰۱	۳۲۵,۰۱۳,۳۴۵
۱۳۸۸	۲۷	۸,۸۱۹,۹۰۶	۸۵۰	۳۱۵,۸۲۶,۱۱۴	۸۷۷	۳۲۴,۶۴۶,۰۲۰
۱۳۸۹	۰	۰	۱۸۰۵	۷۰۴,۵۲۰,۴۰۷	۱۸۰۵	۷۰۴,۵۲۰,۴۰۷
۱۳۹۰	۶	۳,۷۹۹,۵۱۰	۱۲۲۸	۷۵۲,۱۰۵,۳۳۴	۱۲۳۴	۷۵۵,۹۰۴,۸۴۴
۱۳۹۱	۰	۰	۱۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸	۱۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸
بهمن ۱۳۹۲	۰	۰	۱۳۵۲	۷۲۲,۱۱۸,۵۰۲	۱۳۵۲	۷۲۲,۱۱۸,۵۰۲
جمع	۱۱۹۹	۴۹۴,۵۳۸,۰۰۲	۱۱۲۵۴	۵,۰۳۲,۶۸۳,۹۰۴	۱۲۴۵۳	۵,۵۲۷,۲۲۱,۹۰۵

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۳: واردات شکر خام بصورت ماهیانه از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۲

ردیف	سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	جمع
۱	۱۳۸۵	۱۵۴	۹۴	۱۱۱	۲۰۵	۳۰۷	۱۹۲	۱۸۷	۲۲۳	۱۹۴	۲۹۸	۲۴۰	۲۷۶	۲۴۸۱
		جمع هرماه + ماه‌های قبل	۱۵۴	۲۴۸	۳۵۹	۵۶۴	۸۷۱	۱۰۶۳	۱۲۵۰	۱۴۷۳	۱۶۶۸	۱۹۶۵	۲۲۰۵	
۲	۱۳۸۶	۲۳۶	۲۲۸	۱۱۲	۵۴	۱۱۱	۱۳۳	۶۱	۵۵	۶۵	۲۷	۵۰	۳۸	۱۱۷۰
		جمع هرماه + ماه‌های قبل	۲۳۶	۴۶۴	۵۷۶	۶۳۰	۷۴۱	۸۷۴	۹۳۵	۹۹۰	۱۰۵۵	۱۰۸۲	۱۱۳۲	
۳	۱۳۸۷	۲۸	۲۸	۸۸	۸۹	۱۴۹	۱۷۳	۲۴	۶۸	۶۵	۱۲۶	۱۶۹	۹۳	۱۱۰۱
		جمع هرماه + ماه‌های قبل	۲۸	۵۶	۱۴۵	۲۳۴	۳۸۳	۵۵۶	۵۸۰	۶۴۸	۷۱۳	۸۳۹	۱۰۰۸	
۴	۱۳۸۸	۱۱۹	۱۱۹	۱۰۸	۵۷	۴۲	۳۳	۹۴	۴۶	۴۵	۷۴	۱۲۲	۷۳	۸۷۷
		جمع هرماه + ماه‌های قبل	۱۱۹	۲۳۸	۳۴۶	۴۰۳	۴۳۶	۴۶۹	۵۶۳	۶۰۹	۶۸۳	۸۰۴	۸۷۷	
۵	۱۳۸۹	۶۹	۶۹	۱۰۷	۲۳۴	۳۱۲	۳۳۰	۱۶۱	۱۱۲	۸۰	۶۳	۷۳	۱۳۲	۱۸۰۵
		جمع هرماه + ماه‌های قبل	۶۹	۱۳۸	۲۴۵	۴۷۹	۷۸۹	۹۵۰	۱۱۱۱	۱۲۲۳	۱۳۰۳	۱۳۶۶	۱۴۹۹	
۶	۱۳۹۰	۰	۲۴	۱۲	۶۸	۳۰۱	۳۸۴	۲۱	۱۸	۱۷	۱۸۱	۱۴۲	۵۶	۱۲۳۴
		جمع هرماه + ماه‌های قبل	۰	۲۴	۳۶	۱۰۴	۴۰۵	۷۸۹	۸۲۰	۸۳۸	۸۵۵	۱۰۳۶	۱۱۷۸	
۷	۱۳۹۱	۵۰	۶۹	۱۲۱	۵۵	۱۵۴	۱۹۶	۱۹۰	۳۷	۲۲۸	۱۵۱	۲۰۷	۱۲۳	۱۶۸۰
		جمع هرماه + ماه‌های قبل	۵۰	۱۱۹	۲۴۰	۲۹۵	۴۴۹	۶۴۵	۸۳۵	۸۷۲	۱۱۰۰	۱۲۵۱	۱۵۵۸	
۸	۱۳۹۲	۸۸	۱۵	۸۸	۱۱۴	۶۱	۱۵۹	۲۰۷	۱۱۵	۱۴۶	۱۳۴	۲۲۵	۲۲۵	۱۳۵۲
		جمع هرماه + ماه‌های قبل	۸۸	۱۰۳	۱۹۱	۳۰۵	۳۶۶	۵۲۵	۷۳۲	۸۴۷	۹۹۳	۱۱۲۷	۱۳۵۲	

کاری نو از شرکت قند اصفهان

خوزستانی‌ها بار دیگر چغندر قند می‌کارند

خطر بازگشت آل‌نینو برای تولیدات کشاورزی جهانی

پدیده جوی آل‌نینو که می‌تواند در بخش‌هایی از جهان خشکسالی ایجاد کرده و در نقاط دیگر سیل به راه بیندازد به احتمال قوی امسال باز خواهد گشت و محصولات مهمی مانند برنج، گندم و شکر را در خطر نابودی قرار می‌دهد.

آل‌نینو که در زبان اسپانیایی به معنی پسر بچه است، گرم شدن دمای سطح دریا در اقیانوس آرام است که هر ۱۲ سال یک بار به وقوع می‌پیوندد و بدترین رکورد آن مربوط به اواخر دهه ۱۹۹۰ بود که بیش از ۲۰۰۰ کشته و میلیاردها دلار خسارت به‌جای گذاشت.

در شرایطی که میدوست آمریکا و برزیل به دلیل کمبود بارندگی با خشکسالی روبه‌رو شده‌اند، آل‌نینو قوی می‌تواند محصولات کشاورزی در استرالیا، آسیای جنوب شرقی، هند و آفریقا را از بین ببرد. در حالی که دانشمندان همچنان در مورد شدت احتمالی آل‌نینو بحث می‌کنند، سازمان هواشناسی استرالیا و مرکز پیش‌بینی هوای آمریکا نسبت به احتمال بالای وقوع آل‌نینو در سال جاری میلادی هشدار داده‌اند.

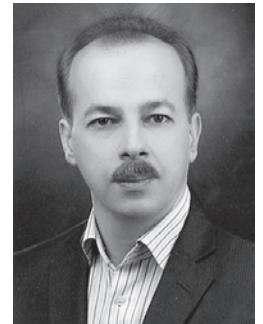
سازمان هواشناسی جهانی سازمان ملل نیز اعلام کرده احتمال زیادی از وقوع یک آل‌نینو ضعیف در اواسط سال ۲۰۱۴ وجود دارد.

آل‌نینو در صورت شکل‌گیری به عرضه تولیدات کشاورزی لطمه زده و منجر به افزایش قیمت برخی کالاها خواهد شد. در حال حاضر نیز بسیاری از محصولات از شرایط جوی نامساعد لطمه دیده‌اند و نیمکره شمالی سرمای سختی را تجربه می‌کند.

تهدید آل‌نینو موجب شد قیمت جهانی کاکائو در ماه جاری به دلیل نگرانی از خشکی آب و هوا در مناطق اصلی تولیدکننده آن در آفریقا و آسیا و کمبود عرضه، به بالاترین سطح در دو سال و نیم گذشته صعود کند. اگر وقوع آل‌نینو تأیید شود، سایر کالاهای کشاورزی نیز صعود قیمت خواهند داشت. در هند که دومین تولیدکننده بزرگ شکر، برنج و گندم است، آل‌نینو می‌تواند بارندگی‌های موسمی را که برای کشاورزی این کشور حیاتی بوده کاهش دهد و موجب تولید کمتر شود.

آل‌نینو در سال ۲۰۰۹ موجب وقوع بدترین خشکسالی هند در حدود چهار دهه گذشته شد که در نتیجه قیمت‌های جهانی شکر به بالاترین سطح در ۳۰ سال گذشته جهش یافت.

بر اساس گزارش اوکر آگرو کانسالت، در نقاط دیگر آسیا که بیش از ۹۰ درصد از برنج جهان را تولید می‌کند و تولیدکننده اصلی قهوه و ذرت است، آل‌نینو خشکسالی‌زا ممکن است به محصولات تایلند، اندونزی، ویتنام، فیلیپین و چین آسیب بزند. همچنین ضربه دیگری برای تولید گندم در استرالیا خواهد بود که در حال حاضر با خشکسالی در چند ماه گذشته روبه‌رو بوده است.

چغندر قند از جمله محصولات کشاورزی است که ویژگی‌های آن موجب مزیت برای آن شده است. یکی از این ویژگی‌ها به حاصلخیز شدن خاک تحت کشت این محصول است. چغندر قند می‌تواند زمین را گونه‌ای قوت بخشند که کشت پس از آن قدرتمند باشد. به همین دلیل است که کارشناسان و متخصصان، کشت چغندر قند را حتی به همین دلیل خاص تشویق می‌کنند. استان خوزستان یکی از مناطق مستعد کشت چغندر بود که برخی عوامل موجب شده است تا کشت این محصول در خوزستان متوقف شود. از چندسال پیش که کارخانه قند دزفول و کارخانه قند اهواز تعطیل شدند کشت این محصول پرسود متوقف شد. اما با کار نیکو و سترگ کارخانه قند اصفهان توقف کشت چغندر قند در خوزستان تمام شده و کشاورزان این استان می‌توانند به کشت این محصول مفید اقدام کنند. در این باره با حمید چناری مدیرعامل کشت پاییزه چغندر قند در استان خوزستان گفت‌وگو کردیم.

چناری در پاسخ به این پرسش که جزییات این طرح چیست گفت: این طرح هم‌اکنون در سطح ۲۰۰۰ هکتار در منطقه دزفول و اندیمشک در حال انجام است. مجموع سرمایه‌گذاری در این طرح بالغ بر ۲۵ میلیارد تومان برآورد می‌شود. بذور مورد نیاز برای اجرای این طرح که باید مقاوم به BOLTING باشند معادل ۴۵۰۰ یونیت از طریق شرکت‌های معتبر اروپایی تأمین گردیده و کل مبلغ بذر خریداری شده معادل ۱۷ میلیارد ریال بوده که ۵۰ درصد آن توسط وزارت کشاورزی به‌صورت یارانه به کشاورزان طرف قرار بازپرداخت گردیده است.

کشت چغندر به‌طور معمول در نیمه اول سال انجام می‌شود و باتوجه به کمبود منابع آبی در سطح کشور در سال‌های اخیر (خصوصاً در نیمه اول سال) باعث شده که کشت چغندر در سال‌های اخیر سیر نزولی داشته و از رقم ۶ میلیون تن در سال به ۴ میلیون تن چغندر در سال کاهش یابد. از مدیرعامل شرکت قند اصفهان پرسیدیم، این کار چه فایده‌ای برای کشاورزان دارد. او توضیح داد:

شرکت قند اصفهان با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی برای اولین بار اقدام به طرح و اجرای پروژه ملی کشت پاییزه چغندر قند در استان خوزستان کرده است. نکته مهم در این طرح، کشت چغندر در نیمه دوم سال است که در این روش می‌توان از نزولات آسمانی در نیمه دوم سال جهت آبیاری کشت بهره‌جست و این موضوع بسیار حائز اهمیت است. از فواید دیگر و مهم این روش دستیابی کشاورزان خوزستان (دزفول و اندیمشک و شوش) به تناوب مناسب زراعی است چرا که چغندر یکی از انواع

کشت‌هایی است که توسط کشاورزان در تناوب زراعی استفاده شده و باعث افزایش بهره‌وری در کشت‌های بعدی از جمله گندم، جو و ذرت خواهد شد. البته این روش کاشت نیز دارای ریسک و مخاطراتی است که مهمترین مخاطره فعلی که می‌تواند این طرح را با چالش مواجه کند قیمت فروش محصول (شکر استحصالی) در زمان تولید می‌باشد.

وی درباره هزینه‌های شکر توضیح داد: نظر به اینکه محصول چغندر پاییزه در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۳ برداشت می‌شود، لذا هزینه و قیمت کشت‌هایی است که توسط کشاورزان در تناوب زراعی استفاده شده و باعث افزایش بهره‌وری در کشت‌های بعدی از جمله گندم، جو و ذرت خواهد شد. البته این روش کاشت نیز دارای ریسک و مخاطراتی است که مهمترین مخاطره فعلی که می‌تواند این طرح را با چالش مواجه کند قیمت فروش محصول (شکر استحصالی) در زمان تولید می‌باشد.

وی درباره هزینه‌های شکر توضیح داد: نظر به اینکه محصول چغندر پاییزه در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۳ برداشت می‌شود، لذا هزینه و قیمت کشت‌هایی است که توسط کشاورزان در تناوب زراعی استفاده شده و باعث افزایش بهره‌وری در کشت‌های بعدی از جمله گندم، جو و ذرت خواهد شد. البته این روش کاشت نیز دارای ریسک و مخاطراتی است که مهمترین مخاطره فعلی که می‌تواند این طرح را با چالش مواجه کند قیمت فروش محصول (شکر استحصالی) در زمان تولید می‌باشد.

تمام شده شکر تولیدی متناسب با هزینه‌های سال ۱۳۹۳ خواهد بود. باتوجه به اینکه قیمت تضمینی خرید چغندر قند، هزینه‌های عمومی، حقوق و مزایا و احتمالاً افزایش هزینه‌های انرژی (حذف یارانه‌ها) در سال مذکور افزایش خواهد بود. براساس برآورد حداقل قیمت تمام‌شده شکر استحصالی از چغندر پاییزه در سال آینده ۲۳ هزار ریال خواهد شد. برای اینکه بتوانیم با حداقل سود ۱۰ درصد، شکر را به قیمت ۲۵ هزار ریال به بازار عرضه کنیم، انتظار داریم از ابتدای سال ۱۳۹۳ دولت تدبیر و امید، تعرفه ورود شکر خام را که هم‌اکنون ۱۶ درصد است به حداقل ۷۰ درصد افزایش دهد در این صورت این شرکت و کلیه شرکت‌های قندی در سطح کشور توان رقابت با واردات شکر خام را خواهند داشت. در غیر این صورت علاوه بر اینکه طرح کشت پاییزه که به گفته خبرگان صنعت یکی از طرح‌های بسیار خوب و راه‌گشا برای صنعت قند محسوب می‌شود، به دلیل عدم توانایی در فروش محصول تولیدی بالاتر

تمام شده شکر تولیدی متناسب با هزینه‌های سال ۱۳۹۳ خواهد بود. باتوجه به اینکه قیمت تضمینی خرید چغندر قند، هزینه‌های عمومی، حقوق و مزایا و احتمالاً افزایش هزینه‌های انرژی (حذف یارانه‌ها) در سال مذکور افزایش خواهد بود. براساس برآورد حداقل قیمت تمام‌شده شکر استحصالی از چغندر پاییزه در سال آینده ۲۳ هزار ریال خواهد شد. برای اینکه بتوانیم با حداقل سود ۱۰ درصد، شکر را به قیمت ۲۵ هزار ریال به بازار عرضه کنیم، انتظار داریم از ابتدای سال ۱۳۹۳ دولت تدبیر و امید، تعرفه ورود شکر خام را که هم‌اکنون ۱۶ درصد است به حداقل ۷۰ درصد افزایش دهد در این صورت این شرکت و کلیه شرکت‌های قندی در سطح کشور توان رقابت با واردات شکر خام را خواهند داشت. در غیر این صورت علاوه بر اینکه طرح کشت پاییزه که به گفته خبرگان صنعت یکی از طرح‌های بسیار خوب و راه‌گشا برای صنعت قند محسوب می‌شود، به دلیل عدم توانایی در فروش محصول تولیدی بالاتر

اقتصاد شکر در اوکراین

پیشگفتار

زمستان ۱۳۹۲ برای اوکراینی‌هایی که یک همسایه آقا بالاسر قدیمی مثل روسیه را در کنار خود احساس می‌کنند، فصلی بدیع بود. ایستادگی و مقاومت در برابر خواست‌های ریاست‌جمهوری از سوی ناراضیان به خلع‌ید رییس دولت منجر شد و نام اوکراین بار دیگر بر سر زبان‌ها افتاد. اوکراین شاید به لحاظ اقتصادی کمتر شناخته شده است. نوشته حاضر که البته مدت‌ها پیش از رویدادهای اخیر نوشته شده است بخشی از اقتصاد کشاورزی این کشور را که به اقتصاد شکر اختصاص

دارد بازگو می‌کرده است. باتوجه به شرایط شکر در ایران، تحولات آتی سیاسی در اوکراین برای ما جذاب است که بدانیم این کشور چه وضعی را تجربه کرده است. نوشته حاضر عیناً از کتاب «بازار جهانی شکر، ۱۰ سال آینده» که توسط مؤسسه تحقیقات و آموزش توسعه نیشکر و صنایع جانبی خوزستان تهیه و به چاپ رسیده برداشته شده است. این کتاب در سال ۱۳۹۲ برای نخستین بار توسط انتشارات کردگار و در ۳۱۰ صفحه منتشر شده است.

یک سرمایه‌گذاری مشترک را با کارخانه شکر Gnidavsky در منطقه Volyni در زمینه بسته‌بندی شکر آغاز کرد.

در سال ۲۰۱۰ شرکت Preifer & Langen در حدود ۵۰ درصد از کارخانه Radekhovskiy Sakhar را از طریق یکی از شرکت‌های تابعه آن خریداری کرد. این کارخانه در منطقه غربی اوکراین در محدوده Lvov واقع شده است و ظرفیت فرآوری چغندر آن معادل ۷ هزار تن در روز است.

شرکت ED & F Man Sugar انگلستان سهام یک کارخانه شکر را در جنوب اوکراین خریداری کرد. شرکت Astarta-Kiev هم‌اکنون بزرگترین تولیدکننده شکر در این کشور و همچنین یکی از پیشتازان ملی فرآوری‌کننده غلات است.

در کل، صنعت شکر اوکراین کاملاً خصوصی‌سازی شده است. برعکس کشور همسایه آن روسیه، این صنعت هنوز وارد یک فرآیند تثبیت نشده است و سطح تمرکز آن نسبتاً پایین باقی مانده است. تنها سه شرکت هستند که دارای سه یا تعداد بیشتر کارخانه شکر چغندری هستند. با وجود این که ۵ شرکت پیشتاز فرآوری‌کننده شکر روسیه هم‌اکنون ۶۵ درصد از کل تولید ملی را تأمین می‌کنند در اوکراین این سهم برای ۷ شرکت پیشتاز فرآوری‌کننده شکر، تولید ملی از ۴۵ درصد تجاوز نمی‌کند.

سیاست شکر

قانون دولتی تولید و بازاریابی شکر از اول ژانویه ۲۰۰۰ اجرایی شد و قانون قبلی شکر اتحادیه اروپا برای سهمیه‌های A، B و C لغو کرد لیکن هیچ سوبسیدی به صادرات تعلق نمی‌گرفت.

سهمیه‌های تولیدی براساس منطقه‌ای و کارخانه‌ای برای مصرف داخلی (سهمیه A) و صادرات تحت توافقنامه دولت با دولت (سهمیه B) اختصاص می‌یافت. معیار اصلی برای تخصیص سهمیه سطح زیرکشت چغندر نسبت به تولید واقعی بود و هرگونه تولید غیر از سهمیه A، یعنی سهمیه B و شکر C باید صادر می‌شد و هیچ‌گونه شکر

در هکتار در سال ۲۰۰۱-۲۰۰۰ به ۳۶/۳ تن در هکتار در سال ۲۰۱۱-۱۲ رسید. تنها کاهش جزئی در سال‌های ۲۰۰۸-۰۹ و ۲۰۰۹-۱۰ به دلایل خشکسالی کاهش یافت (۲۷/۹ تن در هکتار) بنابراین حتی در آن سال‌ها نیز مدیریت محصول و تجارت زمین‌های همچنین استفاده از بذور اصلاح شده منجر به عملکرد بسیار بالاتر از بازده سال‌های آخر دوران شوروی سابق شد (به‌طور متوسط ۲۶/۶ تن به ازای هر هکتار در خلال سال‌های ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۰). به‌طور مشابه، بازده شکر سفید به ازای هر هکتار از سال ۲۰۰۲-۰۳ به‌صورت ثابت افزایش یافت و در سال ۲۰۱۱-۱۲ به بالاترین مقدار خود معادل ۴/۳۳ تن به ازای هر هکتار رسید.

چه کسانی در بازار شکر اوکراین فعالیت می‌کنند

سرمایه‌گذاری‌ها اغلب در این بخش توسط هلدینگ‌های تجاری کشاورزی اوکراین صورت می‌پذیرد که به‌لحاظ مالی دارای قدرت بالایی هستند.

Ukrland Farming بزرگ‌ترین هلدینگ کشاورزی اوکراین، ۴ کارخانه شکر را در مالکیت خود دارد که در حال حاضر تنها ۲ واحد از آنها فعال است و ۲ کارخانه دیگر تحت ارزیابی و ممیزی قرار گرفته‌اند. برنامه تولید این شرکت برای سال ۲۰۱۲-۱۳ معادل ۲۴۰ الی ۲۵۰ هزار تن بوده، در حالی که میزان تولید آن در سال ۲۰۱۱-۱۲ به ۲۳۲ هزار تن رسیده بود. این رقم، شرکت را به بزرگ‌ترین واحد تولیدی تبدیل کرد. هلدینگ مشارکتی کشاورزی محلی Kernel نیز دارای ۴ کارخانه است که آنها را در آگوست ۲۰۱۱ خریداری کرد. اما به‌دلیل مشکلات مالی، از اکتبر ۲۰۱۲ به‌دنبال فروش آنهاست. شرکت Ukr Ros توسط گروه صنعتی کشاورزی روسی Razgulay مدیریت می‌شود.

شرکت آلمانی Pfeifer & Langen نخستین هلدینگ اروپای غربی بود که وارد بازار اوکراین شد و در سال ۲۰۰۶

فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و انتقال به سوی اقتصاد بازار، موقعیت اوکراین را در نقشه جهانی شکر به‌طرز ناراحت‌کننده‌ای تغییر داد. کمبود ناگهانی سوبسیدهای کشاورزی دولتی، بر روی کل وجوه عمومی کشاورزی اوکراین به‌طور کل و بر روی شکر به‌طور خاص اثر بسیار زیادی گذاشت. صنعت شکر این کشور نسبت به شریک تجاری روس خود، شرایط مشکل‌تری داشت زیرا پس از سقوط اتحاد جماهیر شوروی، دیگر بازار صادرات روسیه وجود نداشت و این امر منجر به مازاد ظرفیت در این کشور شد. در خلال سال‌های آخر دوران شوروی سابق تا سال ۲۰۰۹-۱۰ تولید شکر چغندری تقریباً ۷۵ درصد کاهش یافت و به‌حداقل ۱/۲ میلیون تن رسید. صادرات شکر این کشور از تقریباً ۲ میلیون تن در اواسط دهه ۱۹۹۰، به صفر در سال ۲۰۰۹-۱۰ و ۲۰۱۰-۱۱ رسید. در سال ۱۹۹۷-۹۸، این کشور از یک صادرکننده شکر به یک واردکننده محض تبدیل شد و این موقعیت را تا سال ۲۰۱۱-۱۲ حفظ کرد. در سال ۲۰۱۱-۱۲، تولید داخلی این کشور با یک جهش چشمگیر به ۲/۳۳ میلیون تن رسید که این عدد بالاترین مقدار از سال ۲۰۰۶-۰۷ بود.

تا سال ۲۰۰۹-۱۰، زمین‌های مزروعی چغندر دستخوش کاهش ثابت از ۱/۶۱ میلیون هکتار سال ۱۹۹۰-۹۱ به ۳۲۲ هزار هکتار شدند. قیمت‌های بالای داخلی باعث شدند تا این روند اصلاح شده و این سطح زیرکشت در سال ۲۰۱۰-۱۱ به ۵۰۱ هزار هکتار و پس از آن در سال ۲۰۱۱-۱۲ به ۵۴۵ هزار هکتار برسد.

در نیمه دوم دهه ۱۹۹۰، افت در زمین‌های مزروعی با کاهش عملکرد چغندر قند و درصد شکر همراه شد. در نتیجه در سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ بازده صنعتی به ۱/۸۲ تن شکر سفید به‌ازای هر هکتار در مقایسه با ۳/۳۵ تن به‌ازای هر هکتار در سال ۱۹۹۰-۹۱ رسید. پس از آن روند درازمدت کاهش‌ی در عملکرد چغندر و شکر معکوس شد. عملکرد چغندر به‌طور ثابت از ۱۷/۷ تن

قزاقستان) نیز به همین شکل رفتار می‌شود. چیزی که وضعیت را بدتر از پیش کرد این بود که در جولای ۲۰۱۲ پارلمان اوکراین توافقنامه تجارت آزاد مشترک را که میان دولت‌های مستقل در اکتبر سال ۲۰۱۱ توسط ۸ عضو کشورهای تازه استقلال یافته (روسیه، اوکراین، بلاروس، قزاقستان، ارمنستان، قرقیزستان، مالدوای و تاجیکستان) امضاء شده بود، تصویب کرد. برخلاف نام آن، این توافقنامه تصریح می‌نماید که شکر از قانون تجارت آزاد میان کشورها معاف می‌باشد. پیش از این شکر تنها از قانون تجارت آزاد با روسیه معاف بود و باعث می‌شد که اوکراین بتواند حجم قابل توجهی شکر را به کشورهای فوق صادر کند، به طوری که در سال ۱۲-۲۰۱۱ اوکراین تنها ۱۴۰ هزار تن شکر به قزاقستان صادر کرد.

توافقنامه تجاری جدید تنها تجارت کالاها را پوشش می‌دهد و جایگزین توافقنامه سال ۱۹۹۴ شد که برخی از کشورهای تازه استقلال یافته نظیر روسیه هرگز آن را امضا نکردند. این توافقنامه همچنین جایگزین برخی دیگر از قراردادهای چندجانبه و صدها توافقات دوجانبه میان کشورهای تازه استقلال یافته شد. کلیه تعرفه‌های واردات به جز تعرفه‌های مربوط به شکر تا تاریخ اول ژانویه ۲۰۱۵ برداشته می‌شوند.

بر اساس توافقنامه آینده، کشورهای بلاروس، قزاقستان، مالدوای و روسیه تعرفه‌های وارداتی را برای اوکراین حفظ می‌کنند. سه کشور عضو اتحادیه گمرکات شامل روسیه، بلاروس و قزاقستان، تعرفه گمرکی شکر سفید اوکراین را معادل ۳۴۰ دلار به ازای هر تن برای مدت نامحدود در نظر می‌گیرند، در حالی که مالدوای تعرفه واردات شکر سفید اوکراین را تا ژانویه ۲۰۱۵ معادل ۷۵ درصد در نظر می‌گیرد و پس از آن نسبت به سهمیه‌های وارداتی معاف از گمرک توافق خواهد شد. با وارد شدن به توافقنامه تجارت آزاد از آگوست ۲۰۱۲، چشم‌اندازهای صادرات اوکراین از سال ۱۳-۲۰۱۲ به بعد بدتر خواهد شد.

موضوع مورد اختلاف، تفاوت بسیار میان تعرفه‌های واردات شکر خام بین کشورهای مختلف است. اگرچه در حال حاضر روسیه، بلاروس و قزاقستان حداقل ۱۴۰ دلار به ازای هر تن برای واردات شکر خام تعرفه در نظر می‌گیرند، لیکن اوکراین بر اساس سهمیه نرخ تعرفه‌ای دارای تعرفه تنها ۲ درصد برای ۲۶۷/۸۰۰ تن است که در خصوص آن با سازمان تجارت جهانی توافق کرده است. روسیه از این ترس دارد که واردات بر اساس این سهمیه به بازار آن کشور منتقل شود. به احتمال زیاد، سؤال دسترسی معاف از عوارض گمرکی به عنوان یک مسئله داغ سیاسی ما بین دیپلمات‌های تجاری مسکو و کیف باقی می‌ماند.

دو گام به جلو، یک گام به عقب

چنانچه راه‌حلی برای صادرات وجود نداشته باشد، تنها دو گزینه دیگر باقی می‌ماند، یکی فروش شکر در زمان فقدان آن در بازار داخلی و دیگر انبار کردن آن و کاهش تولید در سال‌های آتی. این اتفاق دقیقاً در سال ۸-۲۰۰۷ افتاد و زمین‌های زیرکشت چغندر در حدود ۳۶ درصد کاهش یافتند در حالی که در سال ۱۳-۲۰۱۲ این کاهش معادل ۱۵ درصد بود.

باتوجه به اینکه کاهش با شرایط آب و هوایی نامناسب در مقایسه با فصل قبلی همراه بود، انتظار آن می‌رفت که تولید داخلی تا سطح تقاضای داخلی کاهش یابد. بنابراین، در طول سال ۱۳-۲۰۱۲ صادرات موضوع داغ نخواهد بود. حتی با نگاه دقیق‌تر درمی‌یابیم که بعید است اوکراین مجدداً موقعیت قبلی خود را به عنوان صادرکننده محض (مانند زمان شوروی سابق) به دست آورد. باتوجه به این موارد و همچنین این مسئله که اوکراین در زمان مذاکره با سازمان تجارت جهانی پذیرفته است که از دریافت سوبسیدهای صادراتی خودداری کند، احتمال وجود صادرات در آینده با مقیاس بالا، کم است مگر آنکه این صنعت بتواند هزینه‌های تولید خود را بیش از پیش کاهش دهد.

شرکت سرمایه‌گذاری می‌گردد. علاوه بر آن، شرکت‌هایی که حساب‌های تولید کشاورزی‌شان بیش از ۷۵ درصد از فروش ناخالص شرکت باشند می‌توانند درخواست کنند تا به عنوان پرداخت‌کننده ثابت مالیات کشاورزی به جای مالیات بر سود، مالیات زمین، مالیات آب، مالیات شهرداری و دیگر مالیات‌ها ثبت نام کنند. این مالیات ثابت بر اساس مقدار تخمینی زمین خریداری شده به صورت اقساطی یا زمین تحت مالکیت پرداخت‌کننده مالیات محاسبه می‌گردد.

بنابراین حمایت اصلی از طرف دولت برای صنعت، محافظت حاشیه‌ای است. به طور کلی، کل شکر وارد شده (چه شکر خام و چه شکر سفید) مشمول تعرفه واردات بازردارنده معادل ۵۰ درصد از هزینه‌های تمام شده واردات می‌باشند. اوکراین در طول مذاکرات پیوستن به سازمان تجارت جهانی با یک سهمیه نرخ تعرفه (TRQ) سالانه برای ۲۶۷/۸۰۰ تن شکر خام با تنها ۲ درصد عوارض توافق کرد. باتوجه به این که تولید شکر چغندری بیش از مصرف داخلی بود و هیچ شکر خام نیشکری تحت این تسهیلات در سال ۲۰۱۲ وارد نشد، با این حال در ماه ژوئن سال ۲۰۱۱، این سهمیه برداشته شد.

مصرف داخلی

مصرف شکر اوکراین نسبتاً ثابت است و در حدود ۱/۸ میلیون تن نوسان دارد، مصرف سرانه اوکراین در هر سال معادل ۴۱ کیلوگرم است. این کشور در مقایسه با متوسط مصرف سرانه جهان طی سال ۱۲-۲۰۱۱، جزو کشورهای با مصرف سرانه بالا است. بر اساس گزارش FAO، شکر نقش مهمی را در تأمین انرژی رژیم غذایی بازی می‌کند و در سال ۲۰۰۷ سهم شکر از این انرژی در حدود ۱۲/۶ درصد بوده است. شکر یک محصول اساسی در اوکراین باقی مانده و به نظر می‌رسد مصرف آن دارای انعطاف قیمتی پایینی باشد که نشان‌دهنده آن است که علی‌رغم افزایش چشمگیر در قیمت در طول سال‌های اخیر، تغییر در مصرف کم است. باتوجه به مصرف سرانه بالا و محدود که پیش از این ذکر شد، در صورتی که رشد جمعیت منفی نباشد، می‌توان انتظار داشت که در میان مدت، مصرف شکر اوکراین در سطح فعلی معادل ۱/۸ میلیون تن باقی بماند.

چشم‌اندازهای صادرات شکر چه هستند؟

همان‌طور که در سال‌های انفجاری تولید نسبت به مصرف داخلی (همانند سال ۷-۲۰۰۶ و اخیراً در سال ۱۲-۲۰۱۱) اتفاق افتاد، محصول مناسب چغندر قند برای صنعت شکر اوکراین بیشتر شبیه به یک تنبیه بود تا تشویق.

شکر اوکراین در بازار جهانی به دلیل هزینه‌های بالای تولید و هزینه‌های بالای حمل به بازارهای وارداتی مانند خاورمیانه و آفریقای شمالی رقابتی نیست. کشورهای مجاور واردکننده محض شوروی سابق، مقاصد اصلی شکر اوکراین محسوب می‌شوند که از مزایای هزینه‌های پایین حمل و نقل و موقعیت جغرافیایی نه تنها برزیل بلکه در مقابل صادرکنندگان اروپای غربی بهره می‌برند. لیکن به دلیل محافظت بالای مرزها در این کشورها، امکان صادرات محدودی وجود دارند. با ورود بالقوه این کشور به اتحادیه اروپا که در آینده نزدیک قابل پیش‌بینی نیست، صادرات به کشورهای همسایه این کشور در غرب و جنوب به ویژه واردکنندگان محض اتحادیه اروپا نظیر بلغارستان و بلاروس، به دلیل محافظت شدید مرزها به سختی ممکن است، همچنین حمل شکر به بلاروس و روسیه در شرق و شمال نیز محدود شده است. دولت اوکراین تلاش خود را بر روی باز کردن بازارهای شرقی و به ویژه روسیه متمرکز کرده است.

در سال ۲۰۰۹، دولت روسیه تصمیم گرفت طرح معافیت شکر از توافقنامه تجارت آزاد با اوکراین را تا ژانویه ۲۰۱۳ تمدید کند. این بدان معناست که شکر سفید اوکراین مشمول تعرفه گمرکی بازردارنده ۳۴۰ دلار به ازای هر تن است. لازم به ذکر است که با شکر اوکراین در دیگر اتحادیه گمرکات کشورهای تازه استقلال یافته (بلاروس و

با سهمیه B و C نباید در بازار داخلی توزیع می‌شد. در سال ۲۰۰۶، به محض پیوستن اوکراین به سازمان تجارت جهانی، این سیستم تغییر کرد و سهمیه‌های B و C لغو شدند. توزیع سهمیه‌ها اکنون بر اساس تولید گذشته (متوسط تولید در ۵ سال گذشته به علاوه ملاحظات اضافی) است لیکن این سهمیه‌ها قابل دادوستد نمی‌باشند. وزارت توسعه اقتصادی نیز پیشنهاد کرد که حجم شکر تأمین شده برای بازار داخل (سهمیه A) از ۱/۸۶۰ میلیون تن در سال ۱۲-۲۰۱۱ به ۱/۸۳۳ میلیون تن در سال ۱۳-۲۰۱۲ کاهش یابد.

همچنین اصلاحات سالانه برای حداقل قیمت‌های چغندر و شکر چغندری وجود دارد. رعایت حداقل قیمت‌ها الزامی بوده و در صورتی که هرکسی از این قیمت تخطی کند مشمول جریمه‌های قابل توجهی خواهد شد. دولت در سال ۱۳-۲۰۱۲ حداقل قیمت هر تن شکر را معادل ۱۵/۸ درصد افزایش داده و آنرا به ۴۹۲۵/۱۴ گریونا رسانده است (۱ دلار = ۷/۹۲ گریونا)، این عدد در سال گذشته معادل ۴۲۵۰ گریونا بوده است. قیمت هر تن چغندر قند با کمی افزایش از ۳۳۹/۸۵ گریونا به ۳۳۹/۲۴ گریونا رسیده است.

برخلاف قانون سابق شکر اتحادیه اروپا، هیچ ملاحظاتی مبنی بر خریدهای مداخله‌ای تضمین شده توسط دولت و هیچ گونه سوبسید صادراتی وجود ندارد. با این وجود دولت گاه‌گاه شکرهای چغندری داخلی را از طریق صندوق ارزی خریداری می‌کند تا قیمت داخلی را تثبیت کند. در مارس ۲۰۱۳، وزارت کشاورزی حجم شکر خریداری شده از طریق کمک مالی مداخله‌ای قانونی در سال ۱۳-۲۰۱۲ را به ۳۶۶/۶۰۰ تن رساند که این عدد ۱۱۹ هزار تن بیش از سال گذشته بود. حجم شکر قابل خریداری توسط کمک مالی دولت در سال ۱۱-۲۰۱۰ معادل ۳۶۸ هزار تن و در سال ۱۰-۲۰۰۹ معادل ۳۱۴ هزار تن بود.

شکر تصفیه شده وارداتی و شکر تصفیه شده از شکر خام وارداتی به اوکراین با قیمت داخلی فروخته می‌شوند. برای شکر تصفیه شده وارداتی نیازمندی‌های حداقل قیمتی که برای شکر داخلی لازم الاجراست، الزاماً اجباری نیست.

تولیدکنندگان چغندر از مزایای مالیاتی خاص بهره می‌برند که این مزایا برای کلیه تولیدکنندگان محصولات کشاورزی موجود است. قانون فعلی مالیات اوکراین به شرکت‌های کشاورزی اجازه می‌دهد تا ۲۰ درصد مالیات بر ارزش افزوده اضافه شده بر روی محصول فروخته شده خود را نگاه دارند. مقدار نگهداری شده در یک حساب خاص تجمیع می‌شود و مجدداً بر روی عملیات

شکر و اتومبیل، بودجه خانوار و تعرفه

در سال ۱۳۹۱ بررسی از هزینه و درآمد خانوارهای ساکن در مناطق شهری ایران در ۷۹ شهر و با مراجعه به ۱۲۱۵۳ خانوار نمونه انجام شده است و نتایج آن به شرح ذیل است:

بررسی بودجه خانوار در مناطق شهری ایران

متوسط هزینه سالانه زیرگروههای خوراکیها، آشامیدنیها و دخانیات طی سالهای ۱۳۹۱ - ۱۳۸۹۰

(هزینه به ریال)

۱۳۹۱		۱۳۹۰		گروههای هزینه
درصد نسبت به کل هزینه ناخالص	هزینه	درصد نسبت به کل هزینه ناخالص	هزینه	
۲۶/۶	۵۷۷۰۴۱۱۷	۲۵/۲	۴۳۸۲۵۰۷۲	خوراکیها، آشامیدنیها و دخانیات
۲۶/۲	۵۶۸۴۱۲۵۳	۲۴/۹	۴۳۲۶۶۸۳۶	خوراکیها و آشامیدنیها
۲/۴	۵۱۶۶۵۲۸	۲/۴	۴۱۴۴۳۲۴	۱. آرد، رشته و غلات
۰/۲	۴۳۳۴۷۴	۰/۲	۳۳۴۰۹۵	آرد و رشته
۲/۲	۴۷۳۳۰۵۴	۲/۲	۳۸۱۰۲۲۹	غلات و فرآوردههای آن
۲/۲	۴۷۸۴۳۵۱	۲/۲	۳۷۸۱۵۴۵	۲. انواع نان و بیسکویت
۱/۷	۳۶۱۶۳۰۱	۱/۷	۲۹۱۵۴۵۶	انواع نان
۰/۵	۱۱۶۸۰۵۰	۰/۵	۸۶۶۰۸۹	بیسکویت، کیک و شیرینی خشک
۶/۶	۱۴۳۳۷۵۷۰	۶/۲	۱۰۸۴۰۴۱۲	۳. انواع گوشت
۳/۶	۷۹۱۲۱۸۴	۳/۶	۶۳۱۸۹۳۷	گوشت دام
۲/۲	۴۶۵۶۸۰۰	۱/۸	۳۱۶۱۹۱۲	گوشت پرندگان
۰/۱	۲۴۸۴۶۵	۰/۱	۲۰۲۵۹۶	فرآوردههای گوشت دام و پرندگان
۰/۵	۱۱۸۸۴۴۶	۰/۵	۸۶۷۱۴۹	انواع ماهی
۰/۲	۳۳۱۶۷۵	۰/۲	۲۸۹۸۱۸	حیوانات دریایی و فرآوردههای آن
۳/۳	۷۰۹۸۴۰۸	۲/۸	۴۸۵۸۹۰۷	۴. شیر و فرآوردههای آن و تخم پرندگان
۰/۹	۱۸۶۹۲۶۲	۰/۸	۱۲۹۵۸۴۲	انواع شیر
۱/۸	۳۹۵۸۴۷۱	۱/۴	۲۴۵۸۵۲۶	فرآوردههای شیر
۰/۶	۱۲۷۰۶۷۵	۰/۶	۱۱۰۴۵۳۹	تخم پرندگان
۰/۹	۱۸۸۸۹۱۵	۰/۸	۱۴۸۹۳۱۸	۵. روغنها و چربیها
۰/۰	۸۰۴۴۹	۰/۰	۶۳۳۶۳	روغنها و چربیهای حیوانی
۰/۲	۳۷۲۱۶۰	۰/۲	۳۶۱۳۳۴	انواع کره
۰/۷	۱۴۳۶۳۰۶	۰/۶	۱۰۶۵۶۲۱	روغنهای نباتی
۴/۲	۹۲۲۰۱۹۰	۴/۲	۷۳۶۹۳۴۲	۶. میوههای تازه
۲/۳	۵۰۹۹۴۶۲	۲/۳	۴۰۷۳۳۲۹	میوههای درختی (بهجز مرکبات)
۱/۲	۲۵۳۵۷۰۷	۱/۲	۲۱۲۹۹۵۵	مرکبات
۰/۷	۱۵۸۵۰۲۱	۰/۷	۱۱۹۲۰۵۸	میوههای جالیزی
۲/۷	۵۸۹۴۰۹۳	۲/۴	۴۱۱۳۰۶۰	۷. سبزیهای تازه
۰/۶	۱۳۴۸۹۶۲	۰/۶	۹۸۴۲۶۷	انواع سبزیهای برگی (تازه و یخزده)
۱/۴	۳۱۰۷۰۶۳	۱/۲	۲۰۹۴۴۷۴	انواع سبزیهای بوتهای (تازه و یخزده)
۰/۷	۱۴۳۸۰۶۸	۰/۶	۱۰۳۴۳۱۹	انواع سبزیهای ریشهای (تازه و یخزده)
۰/۶	۱۳۴۱۶۵۴	۰/۶	۱۱۱۲۳۸۵	۸. خشکبار و آجیل
۰/۴	۸۶۵۴۴۶	۰/۳	۵۴۴۳۳۰	۹. حبوب
۰/۴	۹۱۹۲۶۲	۰/۴	۷۵۵۱۸۷	۱۰. انواع کنسرو و فرآوردههای سبزی
۰/۳	۵۹۶۰۴۸	۰/۳	۵۴۳۷۳۹	۱۱. قندوشکر
۰/۸	۱۷۱۵۰۲۵	۰/۸	۱۴۲۷۹۸۱	۱۲. انواع شیرینی و مربا (بهجز شیرینی خشک)
۰/۳	۷۵۵۵۵۲	۰/۳	۴۹۳۵۸۲	۱۳. چای، قهوه و کاکائو
۰/۳	۶۲۴۱۴۵	۰/۳	۵۲۲۰۳۰	۱۴. انواع ادویه، سسها و سایر ترکیبات خوراکی
۰/۸	۱۶۳۴۰۶۶	۰/۷	۱۲۷۰۶۹۴	۱۵. آشامیدنیها
۰/۴	۸۶۲۸۶۴	۰/۳	۵۵۸۲۳۶	دخانیات

ظرفیتهای قانونی برای جلوگیری از واردات محصولات کشاورزی

واردات محصولات کشاورزی به شکلی خارج از قاعده و به زیان تولید داخلی در سالهای پس از روی کار آمدن دولت نهم، شرایط را برای فعالیت های این بخش در داخل سخت و نامساعد کرد. گلايهها و فريادهای توليدکنندگان برنج، شکر، پنبه و... به جایی نرسید و دولت های قبلی با پشتوانه میلیاردها دلار ارز حاصل از فروش ثروت ملی راه را برای واردات توسط یک گروه کوچک هموار کردند. واردات شکر از محصولات مهم وارداتی در این سالها بوده است. کارشناسان و فعالان محصولات کشاورزی برای جلوگیری از این وضع به مجلس قانونگذاری پناه بردند. اکنون ظرفیت های قانونی مناسبی برای جلوگیری از واردات بی نظم و قاعده کشاورزی وجود دارد که به برخی از آنها اشاره می شود.

قانون برنامه پنجم توسعه

ماده (۱۰۳) قانون برنامه پنجم توسعه: برقراری موانع غیرتعرفه ای و غیرفنی برای واردات در طول سالهای برنامه به جز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضا می کند، ممنوع است در صورت وجود چنین موانعی دولت مکلف است با وضع نرخ های معادل تعرفه ای نسبت به رفع آن اقدام کند.
* تبصره: محصولات کشاورزی مشمول این ممنوعیت نیست.

ماده (۱۴۵) قانون برنامه پنجم توسعه: به منظور اقتصادی و رقابتی کردن تولید و افزایش صادرات محصولات کشاورزی، ساماندهی مدیریت منابع، حفاظت از منابع پایه و ارزش افزایی و تکمیل زنجیره ارزش محصولات کشاورزی:
الف) حمایت از تولید محصولات کشاورزی در قالب جبران بخشی از یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی، کمک های بلاعوض، پرداخت یارانه و سایر مشوقها با اولویت رعایت الگوی کشت بهینه ملی - منطقه ای براساس آیین نامه ای است که به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ب) از ابتدای برنامه، وزارت بازرگانی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولت و غیردولتی قبل از واردات کالاها و یا محصولات بخش کشاورزی اعم از خام و یا فرآوری شده و یا مواد اولیه غذایی مورد نیاز صنایع غذایی و تبدیلی موظفند از وزارت جهاد کشاورزی مجوز لازم را اخذ نمایند. دولت مکلف است به منظور حمایت از تولیدات داخلی، برای واردات کلیه کالاها و محصولات بخش کشاورزی تعرفه مؤثر وضع کند به گونه ای که نرخ مبادله همواره به نفع تولیدکننده داخلی باشد.

* تبصره ۱: واردات نهاده های تولید بخش کشاورزی از قبیل بذر، نهال، کود و سم با هماهنگی و اخذ مجوز وزارت جهاد کشاورزی از اعمال تعرفه مؤثر مستثنی است.

* تبصره ۲: مسئولیت انتخاب ابزار تعرفه ای، تعیین سهمیه مقداری، زمان ورود و مقدار تعرفه برای کالاها و کشاورزی و فرآورده های غذایی با وزارت جهاد کشاورزی خواهد بود.

قانون افزایش بهرهوری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

استفاده کامل از ظرفیت های این قوانین به منظور جلوگیری از واردات هرگونه محصول کشاورزی غیرضرور به داخل کشور، که عدم ضرورت می تواند به واسطه خودکفایی کشور در زمینه کالای مورد نظر و یا اساساً غیرمهم بودن محصول وارداتی باشد را فراهم ساخته است.

هزینه

در سال مورد بررسی متوسط هزینه ناخالص سالانه یک خانوار شهری حدود ۲۱۶۵۴۰ هزار ریال (ماهانه حدود ۷۲۱۴۰ هزار ریال) بود که نسبت به سال قبل ۲۴/۵ درصد افزایش داشته است. از کل این مبلغ، ۲۶/۲ درصد (حدود ۵۶۸۴۱ هزار ریال) سهم گروه هزینه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها است که نسبت به سال ۱۳۹۰ معادل ۳۱/۴ درصد افزایش داشته است. در بین اقلام گروه هزینه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها بیشترین سهم از کل هزینه ناخالص (معادل ۶/۶ درصد) متعلق به

هزینه انواع گوشت بود. پس از آن به ترتیب هزینه میوه‌های تازه با ۴/۲ درصد، شیر و فرآورده‌های آن و تخم‌پرندگان با ۳/۳ درصد، سبزی‌های تازه با ۲/۷ درصد، آرد، رشته و غلات با ۲/۴ درصد و انواع نان و بیسکویت با ۲/۲ درصد بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. براساس نتایج این بررسی از کل هزینه ناخالص خانوار، ۰/۴ درصد (حدود ۸۶۳ هزار ریال) به گروه هزینه دخانیات اختصاص داشت که در مقایسه با سال ۱۳۹۰، ۵۴/۶ درصد افزایش داشته است. در این سال از کل هزینه‌های ناخالص خانوار ۴/۵ درصد (حدود ۹۸۴۲ هزار ریال) به

بررسی بودجه خانوار در مناطق شهری ایران متوسط هزینه ناخالص سالانه زیرگروه‌های غیر خوراک طی سال‌های ۱۳۹۱ - ۱۳۹۰

گروه‌های هزینه	۱۳۹۰		۱۳۹۱	
	هزینه	درصد نسبت به کل هزینه ناخالص	هزینه	درصد نسبت به کل هزینه ناخالص
غیرخوراک	۱۳۰۱۰۰۸۶۶	۷۴/۸	۱۵۸۸۳۵۴۹۶	۷۳/۴
۱. پوشاک و کفش	۷۹۶۳۳۸۴	۴/۶	۹۸۴۲۳۵۱	۴/۵
پوشاک	۶۳۲۲۳۷۱	۳/۶	۷۷۸۷۱۷۷	۳/۶
انواع کفش و تعمیرات آن	۱۶۴۱۰۱۳	۱/۰	۲۰۵۵۱۷۴	۱/۰
۲. مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها	۵۳۲۹۱۵۹۴	۳۰/۶	۷۱۱۵۷۸۸۷	۳۲/۹
اجاره‌بها و ارزش اجاری مسکن	۴۸۲۲۳۱۴۰	۲۷/۷	۶۶۴۳۰۰۶۸	۳۰/۷
تعمیرات و خدمات مسکن	۴۳۰۳۳۹	۰/۲	۴۳۲۸۱۷	۰/۲
آب و خدمات متفرقه مسکن	۱۱۹۲۳۷۳	۰/۷	۱۱۸۰۲۵۸	۰/۶
برق و گاز و سایر سوخت‌ها	۳۴۴۵۷۴۲	۲/۰	۳۱۱۴۷۴۴	۱/۴
۳. لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه	۸۳۰۴۳۱۸	۴/۸	۹۶۴۶۵۸۲	۴/۵
مبلمان، اثاث، فرش و انواع کفپوش	۲۷۹۴۴۸۱	۱/۶	۳۰۲۲۶۸۳	۱/۴
منسوجات مورد استفاده در خانه	۷۸۱۲۶۸	۰/۵	۹۵۴۲۸۰	۰/۴
وسایل برقی، پخت‌وپز، حرارتی و وسایل عمده مورد استفاده در خانه	۲۰۱۶۰۷۰	۱/۲	۲۲۷۸۲۱۷	۱/۰
ظروف، لوازم آشپزخانه و سایر لوازم خانه	۱۱۸۹۷۹۸	۰/۷	۱۲۱۵۷۴۸	۰/۶
ابزار و وسایل برای خانه و باغچه	۲۴۸۳۳۹	۰/۱	۳۲۴۱۱۵	۰/۲
کالاها و لوازم مصرفی بی‌دوام و کم‌دوام خانه	۱۲۷۴۳۶۲	۰/۷	۱۸۵۱۵۳۹	۰/۹
۴. بهداشت و درمان	۹۲۹۹۸۸۴	۵/۳	۱۱۸۵۷۸۹۲	۵/۵
دارو، لوازم و مواد طبی و درمانی	۲۴۷۸۳۸۱	۱/۴	۳۲۹۷۲۲۸	۱/۵
خدمات پزشکی، دندانپزشکی و پیرایشگری و هزینه‌های بیمارستانی	۶۸۲۱۵۰۱	۳/۹	۸۵۶۰۶۶۴	۴/۰
۵. حمل و نقل	۲۰۳۰۹۸۵۴	۱۱/۷	۲۰۳۸۹۵۶۶	۹/۴
خرید وسایل نقلیه شخصی	۱۰۶۱۲۳۱۷	۶/۱	۹۷۵۸۲۵۶	۴/۵
تعمیرات و سوخت وسایل نقلیه شخصی	۵۶۹۸۳۱	۳/۳	۶۳۲۹۸۱۶	۲/۹
هزینه‌های رفت و آمد	۳۹۹۸۹۰۶	۲/۳	۴۳۰۱۴۹۴	۲/۰
۶. ارتباطات	۳۹۴۱۴۸۶	۲/۳	۴۴۱۵۳۸۹	۲/۰
۷. تفریح و امور فرهنگی	۴۶۹۱۴۳۱	۲/۷	۵۰۶۹۷۶۰	۲/۳
۸. تحصیل	۳۶۵۲۶۶۱	۲/۱	۴۲۱۷۳۲۹	۲/۰
۹. رستوران و هتل	۳۹۷۳۲۸۸	۲/۳	۴۵۳۵۲۷۹	۲/۱
غذاها و خوراکی‌های آماده و آشامیدنی	۳۸۰۷۴۲۸	۲/۲	۴۳۵۷۰۲۱	۲/۰
هزینه هتل و مسافرخانه (بدون تور)	۱۶۵۸۶۰	۰/۱	۱۷۸۲۵۸	۰/۱
۱۰. کالاها و خدمات متفرقه	۱۴۶۷۲۹۶۶	۸/۴	۱۷۷۰۳۴۶۱	۸/۲
لوازم بهداشتی و آرایشی و خدمات شخصی	۳۱۵۷۸۶۰	۱/۸	۳۹۷۲۲۰۵	۱/۸
لوازم شخصی و زینتی و هزینه‌های متفرقه شخصی	۲۵۵۸۶۶۵	۱/۵	۳۰۷۷۶۶۵	۱/۴
خدمات اجتماعی	۱۰۴۸۷۳	۰/۱	۱۱۶۴۷۶	۰/۱
انواع بیمه	۳۳۱۲۲۹۴	۱/۹	۴۳۳۵۱۳	۲/۰
خدمات مالی	۲۹۸۳۳۱۱	۱/۷	۳۳۳۷۷۶	۱/۶
سایر کالاها و خدمات متفرقه	۲۵۵۶۱۴۳	۱/۴	۲۸۶۹۷۲۶	۱/۳

اختصاص داده است که با رشدی حدود ۱۰ درصد به ۶۰ هزار تومان در سال ۱۳۹۱ رسیده است. یک محاسبه ساده نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۱ هر خانواده شهری ایران به‌طور متوسط ۵ هزار تومان برای خرید شکر اختصاص داده‌اند. ارقام جدول حاضر در صفحه نیز نشان می‌دهد که یک خانوار ایرانی به‌طور خالص (بدون کالاهایی که در آنها شکر مصرف می‌شود) ۱۱ کیلوگرم شکر مصرف کرده است. این میزان مصرف شکر در سال ۱۳۸۴ معادل ۲۰ کیلوگرم بوده است. مصرف سرانه قند هر خانوار شهری در سال ۱۳۹۱ برابر با ۲۲ کیلوگرم بوده است. این رقم در سال ۱۳۸۴ معادل ۳۲ کیلوگرم است.

از طرف دیگر ارقام ارائه شده از طرف بانک مرکزی نشان می‌دهد یک خانوار شهری در سال ۱۳۹۰ رقمی بالغ بر یک میلیون و ۶۱۲ هزار تومان (سرراست شده است) به «خرید وسایل نقلیه شخصی» اختصاص داده است که با کاهشی حدود ۴ درصد به ۹۷۵ هزار تومان در سال ۱۳۹۱ رسیده است. سهم «خرید وسایل نقلیه شخصی» در سال گذشته ۴/۵ درصد کل هزینه ناخالص سالانه یک خانوار شخصی بوده است. در چنین وضعی که هزینه یک خانوار شهری برای خرید وسایل نقلیه شخصی حدود ۹ برابر هزینه اختصاص یافته این خانوارها برای خرید شکر در سال ۱۳۹۱ بوده است، آیا باید تعرفه واردات شکر کاهش یابد تا رفاه مصرف‌کننده افزایش یابد یا واردات تعرفه اتومبیل؟ چرا برخی افراد با منحرف کردن ذهن‌ها و حرف‌های بی‌منطق و بدون پشتوانه کاری می‌کنند که تعرفه واردات کالایی مثل شکر نزدیک به صفر باشد اما واردات کالایی مثل اتومبیل نزدیک به ۱۰۰ درصد؟

متوسط مقدار مصرف سالانه برخی اقلام خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات یک خانوار طی سال‌های ۱۳۹۱-۱۳۸۲

(مقدار به کیلوگرم)

سال	اقلام خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و دخانیات									
	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲
انواع برنج	۱۳۱	۱۴۷	۱۵۹	۱۵۴	۱۴۶	۱۷۴	۱۶۸	۱۷۵	۱۸۰	۱۸۰
انواع نان	۳۴۷	۳۵۶	۳۹۵	۴۲۵	۴۴۵	۴۵۸	۴۸۶	۴۸۵	۵۰۶	۵۵۱
گوشت دام	۴۱	۴۸	۴۷	۴۸	۵۶	۵۷	۶۴	۵۹	۶۰	۵۹
گوشت پرندگان	۸۸	۹۱	۹۳	۹۵	۹۰	۹۶	۹۱	۸۸	۸۷	۹۲
فرآورده‌های گوشت دام و پرندگان ^۱	۳	۴	۴	۵	۵	۶	-	-	-	-
انواع ماهی	۱۳	۱۵	۱۷	۱۶	۱۶	۲۰	۱۹	۲۰	۲۰	۱۸
حیوانات دریایی و فرآورده‌های آن ^۲	۲	۳	۳	۳	۳	۴	-	-	-	-
انواع شیر	۱۳۴	۱۶۶	۲۳۴	۲۳۲	۲۱۵	۲۰۶	۲۱۵	۲۱۶	۲۱۱	۱۹۴
انواع ماست	۸۶	۸۴	۶۴	۶۸	۷۵	۸۶	۸۸	۹۲	۹۵	۱۱۷
انواع پنیر	۲۴	۲۵	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۶	۲۵	۲۶	۲۴
تخم مرغ	۳۶	۳۵	۴۱	۳۹	۳۸	۳۹	۳۷	۳۹	۴۰	۴۳
روغن‌های نباتی	۳۹	۴۳	۴۵	۴۴	۴۴	۴۷	۴۸	۵۰	۵۲	۵۲
انواع قند	۲۲	۲۴	۲۷	۲۷	۲۷	۲۹	۳۰	۳۲	۳۴	۳۶
شکر	۱۱	۱۲	۱۴	۱۶	۱۵	۱۷	۱۹	۲۰	۲۰	۲۰
مجموع قند و شکر	۳۳	۳۶	۴۱	۴۳	۴۲	۴۶	۴۹	۵۲	۵۳	۵۶
انواع چای	۴	۵	۵	۵	۵	۶	۵	۵	۶	۶
انواع سیگارهای ایرانی ^۳	۴۷۴	۴۹۰	۵۱۸	۵۴۷	۵۰۴	۵۲۱	۵۷۸	۶۲۶	۶۶۳	۷۲۲
انواع سیگارهای خارجی ^۳	۵۴۶	۶۱۱	۶۲۹	۷۰۲	۷۴۹	۸۰۰	۷۱۷	۷۷۲	۶۸۸	۶۶۲

۱. تا سال ۱۳۸۵ در زیرگروه گوشت دام و گوشت پرندگان پرشش می‌شده است.

۲. تا سال ۱۳۸۵ در زیرگروه انواع ماهی پرشش شده است. ۳. واحد سیگار نخ می‌باشد.

نگاه کارشناسی به تعرفه واردات کشاورزی

بررسی وضعیت تعرفه محصولات کشاورزی

در ایران در طی سال‌های متمادی، بخش بازرگانی به دلیل نقش مستقیم دولت همواره دارای انبوهی از انحصارهای تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای بوده است.

واردات این بخش مشمول پرداخت حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض بوده، که به همراه آنها موانع غیرتعرفه‌ای نیز بر واردات این بخش اعمال شده است. وضعیت تعرفه‌ای این بخش نشان می‌دهد که تا سال ۱۳۷۱ سطح تعرفه‌های کشاورزی حدود ۱۰۰ درصد بوده و به دنبال تغییر نرخ ارز در سال ۱۳۷۲ به نزدیک ۲۵ درصد رسیده است. سطح تعرفه‌ها در بخش کشاورزی در سال ۱۳۷۳ به بعد دوباره شروع به افزایش کرده و در سال ۱۳۸۰ به حدود ۸۶ درصد رسیده است.

به دنبال تغییر مجدد نرخ ارز در سال ۱۳۸۱ میانگین تعرفه کشاورزی دوباره کاهش یافته و به نزدیک ۲۵ درصد برگشت کرده است. به دنبال حذف موانع غیرتعرفه‌ای در سال ۱۳۸۲ درصدی به تعرفه‌ها افزوده شده و سطح آن به ۳۳ درصد رسیده است. هم‌اکنون نیز میانگین تعرفه‌ها روندی روبه کاهش دارد. در بحث موانع غیرتعرفه‌ای نیز تا اواسط برنامه سوم توسعه عموم کالاهای کشاورزی مشمول موانع غیرتعرفه‌ای بوده‌اند. تا سال ۱۳۷۲ واردات بالای ۵۰ درصد محصولات ممنوع بوده و بقیه کالاها نیز برای واردات نیاز به اخذ مجوز از یک یا چند وزارتخانه داشته‌اند. این درحالی است که موانع غیرتعرفه‌ای دیگر نظیر ممنوعیت‌های بسته‌بندی واردات دولتی و غیره بر برخی محصولات کشاورزی اعمال شده است.

در سال ۱۳۷۳ به بعد ممنوعیت ورود پاره‌ای از محصولات با قید مجوز ورود جایگزین شده، اما همچنان ۱۰۰ درصد کالاها درگیر موانع غیرتعرفه‌ای بوده‌اند، اما با شروع برنامه سوم توسعه و تأکید این برنامه بر حذف موانع غیرتعرفه‌ای و جایگزینی آنها با تعرفه از درصد شیوع این موانع به تدریج کاسته شد. به گونه‌ای که در سال ۱۳۸۱ تنها واردات نزدیک به ۱۳ درصد کالاها ممنوع بوده و مجوز ورود انحصاری در اختیار وزارت بازرگانی قرار گرفت. در تعقیب ماده (۱۱۵) برنامه سوم در سال ۱۳۸۲ مجوز ورود به کلی حذف و سطح ممنوعیت ورود کالاها به ۵/۵ درصد کاهش یافت، ضمن اینکه سایر موانع غیرتعرفه‌ای مجاز (نظیر روابط قرظینه‌ای) نیز حذف شد، لذا ضعف عمده ساختار تعرفه‌ای کشور در شرایط حاضر و عدم التزام به اجرای قوانین اولین مشکل اساسی این بخش است. همچنین مرور وضعیت فعلی نظام تعرفه‌ای کشور در بخش کشاورزی نشان می‌دهد نظام تعرفه کشاورزی بر پایه نظام تک‌اِی‌اِی (تعرفه ارزشی) بنا شده است و تجربه سال‌های گذشته نشان می‌دهد که به رغم سطح بالای میانگین‌های تعرفه، این ابزار نتوانسته است حمایت مؤثر و کارآمدی از تولیدات داخلی به عمل آورد.

ناکارآمدی ابزار تعرفه‌ها در سالیان گذشته در پناه انواع ابزارهای غیرتعرفه‌ای و سیاست‌های ارزی مستتر شده است و تلاشی برای کارآمد کردن آن صورت نگرفته است، اما شفافیت رژیم تجاری کشور به عنوان پیش شرط لازم برای تعامل با

باورکردنی نبود، اما اتفاق افتاد. دولت نهم هنوز چندماه بود که فعالیت خود را آغاز کرده بود و هیجان آلودگی و بی‌تجربگی تصمیم‌گیران به‌ویژه برخی مدیران میانی آرام‌آرام خود را نشان می‌داد. یکی از تصمیم‌های عجیب دولت یادشده در همان یک‌سال اول، رساندن و کاهش تعرفه واردات شکر از ۱۵۰ درصد به صفر درصد بود. این تصمیم غریب که منافع گروه کوچکی را که در کمین بودند برآورده می‌کرد و آن‌ها در همان سال ۱۳۸۵ رقمی معادل ۲/۵ میلیون تن شکر وارد کردند. داستان تعرفه هنوز ادامه دارد. برخی از کارشناسان که هنوز با نگاه سیاسی به موضوع نگاه می‌کنند می‌خواهند مردان دولت یازدهم را به‌جای باریک‌بکشانند و مانع از وضع تعرفه کارشناسی می‌شوند. بررسی وضعیت تعرفه محصولات کشاورزی داستانی دارد که بخشی از آن را می‌خوانید:

تعرفه‌های کشاورزی بر مبنای یک راهبرد بلندمدت و پایدار بنا نشده‌اند و تابع تصمیم‌های کوتاه‌مدت سالیانه است و روند تعرفه کشاورزی با اصول اعلام شده برنامه‌های توسعه کشور همراهی کافی را ندارد. برخی از محصولات کشاورزی مانند جو و ذرت که برای آنها در طول سال از دو نرخ تعرفه استفاده می‌شود با واردات زیاد در ایام با نرخ پایین تعرفه و گاه بیش از نیاز کشور مواجه هستند. در استفاده توأم ابزارهای تعرفه‌ای دقت کافی صورت نمی‌گیرد و نظام موجود تعرفه‌ها بسیار ساده است و اکنون با کاهش تعرفه‌ها در غیاب ابزارهای غیرتعرفه‌ای، حمایت منطقی از تولیدات داخلی در مقابل واردات به شدت کاهش یافته است. در وضع نرخ تعرفه‌ها و به‌ویژه نرخ‌های سال‌های اخیر برای محصولات مختلف کشاورزی به اصل مزیت نسبی، حساسیت و توان رقابت‌پذیری محصولات کم توجهی شده است. مقایسه وضعیت تعرفه کشور با کشورهای دیگر نشان می‌دهد که حمایت تعرفه‌ای در کشور ما به سمت زیربخش یا کالاهایی خاص هدفمند نیست. و این موضوع ریشه در اقتصاد مبتنی بر فروش منابع طبیعی دارد که در آن متناسب با وضع درآمدهای نفتی در هر سال تعرفه‌ها افزایش و یا کاهش یافته‌اند و این کاهش و افزایش به تمام فصل‌ها بدون در نظر گرفتن توان رقابتی و حساسیت آنها سرایت داده شده است. بررسی قیمت محصولات نشان می‌دهد عدم برنامه‌ریزی صحیح در بعد تولید

اقتصاد جهانی حذف ابزارهای تعرفه‌ای و سیاست‌های ناپایدار ارزی را ضروری ساخته است و در این راستا کشور قدم‌هایی نیز برداشته است. بنابراین ابزار تعرفه‌ها اهمیت شایانی برای حمایت از تولیدات داخلی دارد و چنانچه وضعیت تعرفه‌ها بخواهد بر مدار سال‌های گذشته و به‌ویژه چندسال اخیر صورت گیرد تولیدات داخلی با آسیب جدی روبرو خواهند شد. تک‌اِی‌اِی بودن نظام فعلی تعرفه‌ها نیز مشکلات زیادی را باعث شده است و در مورد محصولاتی که تولید داخلی آنها جوابگوی مصرف داخلی نیست به‌خاطر عدم وجود نظام تعرفه سهمیه‌ای و فصلی در وضع تعرفه‌ها برای این قبیل محصولات سردردگمی و ابهام‌های اساسی بروز می‌کند. از دیگر مسائل و مشکلات نظام فعلی تعرفه‌ها می‌تواند به ناپایداری و نوسان سالیانه این نظام اشاره کرد که برای فعالان عرصه تجارت به‌عنوان یک معضل اساسی است. ایرادهای دیگر وارد بر نظام فعلی عدم توجه کافی به مزیت نسبی کالاها، درجه اهمیت و حساسیت آنها در وضع تعرفه‌ها و استفاده غلط ابزارهای تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای در کنار یکدیگر است. در بحث معادل‌های تعرفه‌ای نیز بین موانع تعرفه‌ای اعمال شده و معادل‌های تعرفه‌ای محاسبه شده ناسازگاری و عدم هماهنگی وجود دارد. به‌طور خلاصه نکته‌های زیر در خصوص وضعیت بخش کشاورزی از نظر اقدام‌های کنترل مرزی قابل ذکر است:

ظرفیت‌های قانونی برای جلوگیری از واردات محصولات کشاورزی

چهارم و حتی قانون تجارت، موانع غیرعرفی و غیرتعرفه‌ای را منع کرده است و مانعی برای تعیین تعرفه برای حمایت از تولید داخلی محسوب نمی‌شود. اغلب کشورهای جهان، قبل از عضویت در سازمان تجارت جهانی، از میزان تعرفه بالای خود به‌عنوان امتیاز در مذاکرات بهره می‌گیرند و با اخذ مهلت زمانی، میزان تعرفه بالای خود به‌عنوان امتیاز در مذاکرات بهره می‌گیرند و با اخذ مهلت زمانی، میزان تعرفه خود را با میزان موردنظر سازمان تجارت جهانی یکسان می‌کنند. همچنین تمامی موانع غیرتعرفه‌ای قابلیت تبدیل به تعرفه را ندارند، برای مثال موارد مانند هزینه‌های اداری و... برای واردات و صادرات جزء موانع اصلی غیرتعرفه‌ای هستند که نمی‌توان آنها را به نرخ‌های تعرفه تبدیل کرد. در قوانین سازمان تجارت جهانی نیز موانع غیرتعرفه‌ای مجاز مانند سهمیه تعرفه‌ای برای محصولات کشاورزی وجود دارد.

۱۰ درصد به‌میزان تولید داخلی این محصولات افزوده شود تا کالاهای مزبور به مرز خودکفایی در تولید داخلی برسد.

تفسیر غلط از برخی مواد قانونی

واردات لجام‌گسیخته محصولات کشاورزی متأثر از تفسیر غلط برخی مواد قانونی صورت گرفته است. برخی قوانین برنامه چهارم توسعه مانند بند «ز» ماده (۳۳) قانون برنامه چهارم به این گونه تفسیر شد که دولت نباید از واردات جلوگیری کرده و برای آن سیاست‌گذاری کند. در این راستا با تفسیر ضرورت کاهش تعرفه با‌عنوان الزام پیوستن به سازمان تجارت جهانی به کاهش میزان تعرفه اقدام شد و درحالی که برای حفظ تولید برخی کالاها (مانند خودرو) کاهش تعرفه آنان ناچیز بوده است، فشار به برخی کالاهای تولید داخلی و به‌ویژه بخش کشاورزی منتقل شد، اما افزایش واردات متأثر از قانون برنامه چهارم نیست، زیرا قانون برنامه

محصولات کشاورزی دیارتمان کشاورزی، دفتر بهداشت گیاهان و حیوانات چندین سازمان دیگر نیازهای داخل کشورشان را بررسی و اعلام می‌کنند تا تمامی واردکنندگان بتوانند در این راستا برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهند. متأسفانه عدم‌مدیریت مناسب بر چگونگی، مقدار و زمان واردات محصولات کشاورزی از یک‌طرف و ورود انواع محصولات کشاورزی از طریق قاچاق، تولیدکنندگان این محصولات را دچار بحران کرده است. ضرورت این مسئله زمانی حساس‌تر می‌شود که محصولات فاقد استانداردهای لازم وارد کشور می‌شوند و تهدید جدی برای سلامت آحاد افراد جامعه ایجاد می‌کنند. همچنین طبق ماده (۳) قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهادکشاورزی، این وزارت موظف است در واردات هر یک از کالاهای بند «الف» ماده (۱) این قانون برای تأمین نیاز داخلی و تنظیم بازار به‌نحوی عمل کند که سالانه حداقل

از صفحه ۸

براساس ماده (۱۶) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی وزارت بازرگانی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی قبل از واردات کالاها و یا محصولات بخش کشاورزی (اعم از خام و یا فرآوری شده) و یا مواد اولیه غذایی مورد نیاز صنایع غذایی و تبدیلی موظفند از وزارت جهادکشاورزی مجوز لازم را اخذ کنند. همچنین دولت مکلف است به‌منظور حمایت از تولیدات داخلی، برای واردات کلیه کالاها و محصولات بخش کشاورزی تعرفه مؤثر وضع کند به‌گونه‌ای که نرخ مبادله همواره به‌نفع تولیدکننده داخلی باشد. با اجرای ماده (۱۶) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی، واردات، این محصولات می‌تواند به‌نوعی مدیریت گردد که در زمان اوج تولید داخل از ورود محصولات خارجی ممانعت شود. البته این رویه مخصص کشور ما نیست و در سایر کشورها از جمله آمریکا قبل از واردات

فولادگر در گفت‌وگو با تسنیم خبر داد

۲۰ بند حمایتی از تولید ملی
در بودجه سال ۹۳

رییس کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی از الحاق ۲۰ بند حمایتی از تولید ملی در قانون بودجه سال ۹۳ خبر داد و گفت: اعتبار ۱۰ هزار میلیارد تومانی برای یارانه تولید در فاز دوم به صورت بلاعوض و وجوه اداره شده تخصیص می‌یابد.

حمیدرضا فولادگر در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم با اشاره به اینکه در قانون بودجه سال ۹۳ حدود ۲۰ بند الحاقی برای حمایت از تولید ملی تصویب شده است اظهار داشت:

در این میان حدود ۷ یا ۸ بند از پیشنهادات نمایندگان مجلس از سوی شورای نگهبان با ایراداتی از جمله حکم قانونگذاری روبه‌رو شده است که درصدم با رفع ایرادات پیشنهادات خود را در قالب طرح حمایت از تولید ملی مورد تصویب برسانیم. وی با بیان اینکه در قانون بودجه تا حد قابل توجهی حمایت از تولید ملی پیش‌بینی شده است، افزود: با اتمام بررسی قانون بودجه در مجلس طرح حمایت از تولید ملی در دستور کار کمیسیون مربوطه قرار خواهد گرفت البته در حال حاضر با ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی از سوی مقام رهبری کمیسیون به این موضوع می‌پردازد.

فولادگر با اشاره به اینکه در بهمن ماه سال گذشته ۲۳ بند تحت عنوان سیاست‌های تولید ملی، کار و سرمایه ایرانی به دستگاه‌های مربوطه ابلاغ شد، افزود: متأسفانه بنا به دلایلی در دولت گذشته این سیاست‌ها اجرایی نشد که نمایندگان مجلس معتقدند هم‌زمان با ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی باید سیاست‌های تولید ملی نیز از سوی مسئولین اجرایی شود.

این عضو کمیسیون حمایت از تولید ملی با بیان اینکه متأسفانه سیاست‌های تولید ملی، کار و سرمایه ایرانی در دولت گذشته مغفول ماند، اظهارداشت: درصدم با زمینه‌سازی اجرای اقتصاد مقاومتی در کشور این سیاست‌ها را نیز اجرایی نماییم. فولادگر با اشاره به اینکه کمیسیون درحال حاضر به بررسی اجرای سیاست‌های اقتصادی مقاومتی می‌پردازد، تصریح کرد: در اجرای اقتصاد مقاومتی کمیسیون ۳ موضوع درگیر است نخست اجرای برخی از بندها، ارسال لایحه از سوی دولت را می‌طلبد که در صورت عدم ارائه لایحه مجلس باید طرح‌های خود را اعلام نماید.

وی اضافه کرد: در برخی از مفاد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تعدادی از آیین‌نامه‌ها و قوانین محل اجرای سیاست‌ها هستند که در این راستا نیز درصدم رفع آنها هستیم. فولادگر در ادامه صحبت‌های خود با اشاره به اینکه پس از زمینه‌سازی اجرای اقتصاد مقاومتی در کشور طرح حمایت از تولید ملی را نیز مورد بررسی قرار خواهیم داد، گفت: به اعتقاد نمایندگان با اجرای اقتصاد مقاومتی طبیعتاً حمایت از تولید ملی نیز میسر خواهد شد. این عضو کمیسیون حمایت از تولید ملی در رابطه با منابع ۱۰ هزار میلیارد تومانی فاز دوم هدفمندسازی یارانه‌ها به بخش تولید نیز افزود: این رقم باتوجه به عدم اختصاص منابع لازم در فاز اول هدفمندسازی یارانه‌ها به تولید بسیار قابل اهمیت است که دولت اگر تمام تلاش خود را در اجرای آن انجام دهد به نتایج مناسبی دست پیدا خواهیم کرد. وی ضمن بیان اینکه البته قانون خود نحوه تقسیط این منابع را پیش‌بینی کرده است، اضافه کرد: این منابع به صورت بلاعوض و وجوه اداره شده (تسهیلات) در اختیار بخش‌های تولیدی قرار می‌گیرد البته در همین راستا پیشنهاد کرده‌ایم اگر واحدی در بهینه‌سازی مصرف سوخت و انرژی اقدامات لازم را انجام دهد ماهانه تفاوت قیمت سوخت را در سال آینده دریافت نماید.

کود و سم بالا رفته، خرید تضمینی دولت آن‌گونه که شایسته است، از کشاورزان انجام نمی‌شد، در نتیجه آنها متضرر می‌شدند. بنابراین به نظر می‌رسد با انجام اقدامات حمایتی می‌توان با کاهش قیمت محصولات کشاورزی تولیدات داخل با محصولات خارجی به نوعی رقابت کرد و عملاً با انجام این اقدام واردات محصولات کشاورزی بسیار کاهش می‌یابد و شاهد افزایش اشتغال در این بخش خواهیم بود. در حال حاضر از نظر اجرایی یکی از مراحل انجام واردات کالاها ثبت سفارش می‌باشد که مدت زمان اعتبار ثبت سفارش کالا ۶ ماه است و عملاً از نظر اجرایی نمی‌توان دولت را مکلف کرد که یک ماه قبل و یک ماه بعد از برداشت به واردکنندگان محصولات کشاورزی اجازه واردات محصولاتی که در داخل خودکفا می‌باشیم را ندهد. چرا که واردکنندگان از ۶ ماه قبل از فصل برداشت برای واردات برنامه‌ریزی کرده‌اند و این مسئله زمانی حادث می‌شود که واردکنندگان بنا به دلایلی بخواهند ثبت سفارش خود را به مدت ۶ ماه دیگر تمدید کنند و به نوعی مدیریت دولت برای حمایت از تولید محصولات کشاورزی دچار اختلال می‌شود. در نتیجه پیشنهاد می‌شود امکان ثبت سفارش محصولات کشاورزی تنها در زمان‌هایی آزاد شود که نیاز کشور از منابع داخلی قابل تأمین نباشد. البته از این نکته نباید غافل ماند که در شرایط تحریم باید ذخیره استراتژیک کالاهای اساسی بسیار بیشتر از دوران عادی باشد. به موجب ماده (۱۳۰) آیین‌نامه داخلی مجلس، طرح‌ها باید دارای موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان طرح باشند عنوان طرح «ممنوعیت واردات غیر ضروری محصولات کشاورزی» است در حالی که متن ماده واحده واردات «محصولات کشاورزی در فصل برداشت تولیدات داخلی که جوابگویی مصرف داخلی می‌باشد» را ممنوع کرده است و این مورد تنها یکی از مصادیق واردات غیر ضروری است و نه همه آن و از جامعیت برخوردار نیست. عنوان «غیر ضروری» فاقد بار معنایی حقوقی است و باید مصداق آن به دقت تعریف شود که از منظر این طرح در چه مواردی واردات غیر ضروری تلقی می‌گردد چرا که «پاسخ‌گویی نیاز داخلی بودن» تنها یکی از مصادیق آن است و ممکن است دولت با اهدافی چون تنظیم بازار و یا پیشگیری از احتکار، دست به واردات این محصولات بزند و نباید با یک عنوان گلی در کنار تعیین مصداق جزئی، دست دولت را در این زمینه بست. ممنوعیت باید براساس میزان برداشت باشد نه بازه زمانی برداشت محصول، زیرا برداشت برخی محصولات با در نظر گرفتن مناطق مختلف تولید محصول در سراسر کشور چندین ماه است و با در نظر گرفتن یک ماه قبل و بعد از برداشت، بازه زمانی طولانی را شامل می‌شود که لزوماً برداشت محصول در تمام این دوره پاسخگویی نیاز کشور نیست؛ چرا که در برخی از ماه‌ها برداشت محصول زیاد و در برخی از ماه‌ها این برداشت کمتر از پاسخگویی نیاز داخلی است.

و کنترل نشدن هزینه‌های تولید و تورم حاکم بر کشور سهم عمده‌ای در روند افزایشی معادل‌های تعرفه‌های آنها داشته است و معادل‌های تعرفه‌ای به‌خاطر روند ناپایدار قیمت‌های کشاورزی دچار تغییرات به نسبت زیادی هستند. به اختصار می‌توان نتیجه گرفت که دلیل اصلی وضع نرخ تعرفه پایین و تأثیرات آن در شکل افزایش واردات و وابستگی به خارج از کشور و گاه کاهش تولید را باید در تغییر نرخ تعرفه واردات مبتنی بر نگاه تنها وارداتی و بیشتر معطوف به مصرف‌کنندگان جستجو کرد. به نظر می‌رسد گاه سیاستگذاران عرصه تجاری سعی دارند با وضع تعرفه سبک، واردات ارزان‌تر این کالاها را عملی کنند و جنبه حمایت تعرفه‌ها در عمل مغفول مانده است و به تأثیر میان‌مدت آن در تغییر الگوی کشت و تضعیف بخش کشاورزی و گسترش فقر در جامعه کشاورزان و روستاییان بی‌توجهی می‌شود. لازم به ذکر است که قرار دادن یک محصول در الگوی کشت گاه تا بیست سال زمان نیاز دارد و برای خارج شدن آن از الگوی کشت زمان ۷-۸ سال کافی است.

تأثیر یک سیاست غلط (در طراحی یا اجرا) را اکنون می‌توان در محصول چای آشکارا مشاهده کرد. الگوی مصرف چای به‌حدی تغییر یافته است که اکنون مشتری چای داخلی و یا مخلوط چای خارجی و داخلی بسیار کم است و ذائقه‌ها به‌سوی چای خارجی جلب شده است.

سیاست‌های تعرفه‌ای کنونی در مورد برنج و میوه و... در کوتاه‌مدت باعث ضرر کشاورزان و کاهش درآمد آنان است و بدتر آنکه در میان‌مدت با تغییر ذائقه‌ها به تغییر الگوی مصرف و در بلندمدت الگوی کشت را متأثر کرده و تولیدات محصولات استراتژیکی مانند برنج را به‌مخاطره خواهد انداخت. ممنوعیت‌ها و بالا رفتن نرخ تعرفه‌ها ارتباط معناداری با درآمدهای کشور دارد. کاهش تعرفه‌ها و افزایش واردات با افزایش درآمدهای نفتی در دوره‌های مختلف قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی که بر اساس آن وزارت بازرگانی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی قبل از واردات کالاها و یا محصولات بخش کشاورزی (اعم از خام و یا فرآوری شده) و یا مواد اولیه غذایی مورد نیاز صنایع غذایی و تبدیلی موظفند از وزارت جهاد کشاورزی مجوز لازم را اخذ کنند.

همچنین دولت مکلف است به‌منظور حمایت از تولیدات داخلی، برای واردات کلیه کالاها و محصولات بخش کشاورزی تعرفه مؤثر وضع کند به‌گونه‌ای که نرخ مبادله همواره به نفع تولیدکننده داخلی باشد. در نتیجه با اجرای ماده (۱۶) قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی، واردات این محصولات به‌نوعی مدیریت می‌گردد که در زمان اوج تولید داخل از ورود محصولات خارجی ممانعت می‌شود.

همچنین طبق ماده (۳) قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی، این وزارت موظف است در واردات هر یک از کالاهای بند «الف» ماده (۱) این قانون برای تأمین نیاز داخلی و تنظیم بازار به‌نحوه عمل کند که سالانه حداقل ۱۰ درصد به‌میزان تولید داخلی این محصولات افزوده شود تا کالاهای مزبور به مرز خودکفایی در تولید داخلی برسد.

به نظر می‌رسد در راستای حمایت از اشتغال و نیز حمایت از تولیدکنندگان محصولات کشاورزی و زراعی نباید در محصولاتی که خودکفا هستیم واردات به‌گونه‌ای صورت گیرد که کشاورزان از افزایش تولید خود در این محصولات دلسرد شوند. البته در چندسال گذشته هزینه‌های تولید برای کشاورزان مقرون به‌صرفه نبوده است. قیمت بذر،

سود بازرگانی و واردات شکر سفید ۲ پراپر شد

در عمل تبلیغ می‌شد اما واردات انبوه شکر با سود بازرگانی پایین انجام می‌شد. در دستورالعمل قانونی که دولت در روزهای گذشته صادر شده است تعرفه‌های شکر سفید به شماره ۱۷۰۱۹۱۰۰ و ۱۷۰۱۹۹۰۰ در گروه کالایی ۱۰ قرار گرفت. براساس مصوبه و دستورالعمل مذکور، واردات این گروه کالاها با ارزش متقاضی میسر بوده و سود بازرگانی آنها دو برابر می‌باشد. بر این اساس برخی کالاهای گروه ۱۰ بدین ترتیب است:

۱. نمک آماده برای سر سفره
۲. واکس گرم برای کفش، مبلمان، کف اتاق
۳. کارتسن، قوطی، جعبه، کیسه، پاکت فریزر، کاغذ مقوا
۴. کارتسن، قوطی، جعبه‌های جای کلاسیور، کازبو
۵. سایر کاغذها، مقواها، لیاف سلولز

۶. سایر محصولات چایی، تصاویر چایی، عکس‌ها

۷. محصولات نساجی، کوپ متشکل از چند لایه و لایه‌دوزی

۸. پالتو، نیم پالتو، ردا، لیاف مصنوعی

۹. لباس به‌صورت دست به‌صورت مجموعه، ژاکت، ژاکت ورزشی، شلوار

۱۰. دستکش، دستکش یک انگشتی

۱۱. سایر لباس دوخته و مهیا، اجزا با متفرغات لباس

۱۲. سایر اشیاء دوخته و مهیا و همچنین الگوی لباس

۱۳. کفش ضد آب

۱۴. سایر کلاه‌ها

۱۵. سایر کلاه‌ها آستر شده یا تزئین شده

۱۶. اشیاء ساخته شده از سیمان یا بتن یا از سنگ مصنوعی حتی مسلح شده.

۴۲. ....

حذف و کاهش تعرفه واردات شکر در سال ۱۳۸۵ و پس از آن در سال‌های دیگر، صنعت قند و شکر ایران را تا آستانه حذف کامل از چرخه فعالیت‌های صنعتی پیش برد. ایستادگی و پایداری صاحبان صنایع و مدیران دلسوز و البته کمک‌های شایان برخی از نمایندگان مجلس راه بر دولت دهم تا اندازه‌ای بست تا اجازه مرگ صنعت قند و شکر از آنها سلب شود.

دولت یازدهم در حرف و در عمل گام‌هایی برای احیای صنعت اصیل قند و شکر برداشته است و این امید در دل علاقه‌مندان بر تولید ملی ایجاد شده که رویکرد جدید به رونق دوباره صنعت قند و شکر منجر شود. تازه‌ترین اقدام دولت آزادسازی واردات برخی اقلام گروه کالایی مشهور به گروه ۱۰ است که در دولت قبلی شرایط واردات آنها سخت شده بود. در حالی که ممنوعیت یادشده به‌طور قانونی

متنی کامل ابلاغیه سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی»

۱۱. توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.

۱۲. افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:

* توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه همسایگان.

* استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.

* استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.

۱۳. مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:

* انتخاب مشتریان راهبردی.

* ایجاد تنوع در روش‌های فروش.

* مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.

* افزایش صادرات گاز.

* افزایش صادرات برق.

* افزایش صادرات پتروشیمی.

* افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.

۱۴. افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، به‌ویژه در میادین مشترک.

۱۵. افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.

۱۶. صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضروری و هزینه‌های زاید.

۱۷. اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

۱۸. افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.

۱۹. شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و....

۲۰. تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

۲۱. تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفت‌وگوهای آن به‌ویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفت‌وگوهای فراگیر و رایج ملی.

۲۲. دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگی‌سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

* شناسایی و به‌کارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفتدی و اقدامات مناسب.

* رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.

* مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به‌هنگام در برابر مخاطرات و اختلالات داخلی و خارجی.

۲۳. شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.

۲۴. افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی با ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» براساس بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، تأکید کردند: پیروی از الگوی علمی و بومی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی، عامل شکست و عقب‌نشینی دشمن در جنگ تحمیلی اقتصادی علیه ملت ایران خواهد شد، همچنین اقتصاد مقاومتی خواهد توانست در بحران‌های رو به افزایش جهانی، الگویی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد و زمینه و فرصت مناسب را برای نقش‌آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در تحقق حماسه اقتصادی فراهم کند. متن ابلاغیه رهبر معظم انقلاب به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام بدین شرح است:

۱. افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.
۲. محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به‌کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.
۳. استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.
۴. سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آنها در ایجاد ارزش، به‌ویژه با افزایش سهم سرمایه‌انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.
۵. افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه در اقلام وارداتی)، اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.
۶. تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ایران اسلامی با استعدادهای سرشار معنوی و مادی و ذخایر و منابع غنی و متنوع و زیرساخت‌های گسترده و مهم‌تر از همه، برخوردار از نیروی انسانی متعهد و کارآمد و دارای عزم راسخ برای پیشرفت، اگر از الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی که همان اقتصاد مقاومتی است، پیروی کند نه تنها بر همه مشکلات اقتصادی فائق می‌آید و دشمن را که با تحمیل یک جنگ اقتصادی تمام‌عیار در برابر این ملت بزرگ صف‌آرایی کرده، به شکست و عقب‌نشینی وا می‌دارد، بلکه خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی‌اطمینانی‌های ناشی از تحولات خارج از اختیار، مانند بحران‌های مالی، اقتصادی، سیاسی و... در آن روبه افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه‌های مختلف و تداوم پیشرفت و تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی و سند چشم‌انداز بیست ساله، اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو را محقق سازد و الگویی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد.

اکنون با مذاقه لازم و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با چنین نگاهی تدوین شده و راهبرد حرکت صحیح اقتصاد کشور به‌سوی این اهداف عالی است، ابلاغ می‌گردد.

لازم است قوای کشور بی‌درنگ و با زمان‌بندی مشخص، اقدام به اجرای آن کنند و با تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه برای عرصه‌های مختلف، زمینه و فرصت مناسب برای نقش‌آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی را در این جهاد مقدس فراهم آورند تا به فضل الهی حماسه اقتصادی ملت بزرگ ایران نیز همچون حماسه سیاسی در برابر چشم‌جهانیان رخ نماید. از خداوند متعال توفیق همگان را در این امر مهم خواستارم.

سیدعلی خامنه‌ای
۲۹ / بهمن ماه / ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

۱. تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به‌منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.
۲. پیش‌تازای اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به‌منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور

زیر نظر شورای نویسندگان

تلفن و نمابر: ۸۸۹۶۹۰۵۵ - ۸۸۹۶۹۹۰۳

نشانی: تهران - میدان دکتر فاطمی - خیابان شهید گمنام - شماره ۱۴